

Undersøgelse af ændringer i den kommunale og amtskommunale indsats i forhold til socialt udsatte grupper for 2004 til 2005

- En undersøgelse af serviceydelsesområdet

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning.....	4
Indledning.....	7
Den overordnede metode.....	8
Kapitel 1. Budgetanalysen.....	11
1.1. Den overordnede vurdering.....	11
1.2. Analysens fokus og forbehold	14
1.3. Udviklingen på de forskellige konti.....	17
Kapitel 2. Pladstalanalyse.....	25
2.1. Analysens fokus og forbehold	25
2.2. Antallet af pladser	26
Pladser i amtskommunerne.....	27
Pladser i kommunerne	29
Kapitel 3. Overordnet kvalitativ vurdering.....	31
3.1. Sammenfatning.....	31
3.2. Vurderingen af indsatsen	33
Den amtslige vurdering	34
Den kommunale vurdering.....	39

Bilag A – udgiftsfordelingen for de enkelte kommuner og amtskommuner

Bilag B – Behandlingspladser i de enkelte kommuner og amtskommuner

Sammenfatning

Analysen af udviklingen i de udvalgte budgetkonti¹ fra 2004 til 2005 viser, at der i kommunerne og amtskommunerne overordnet ikke sker ændringer i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte, idet ændringen er på -1% i faste 2004-priser. Der sker mindre udsving mellem de forskellige konti, men overordnet kan det konkluderes, at der ingen ændringer finder sted i indsatsen over for de socialt udsatte grupper, såfremt der kun ses på, om der budgetmæssigt afsættes flere midler til området.

I forhold til antallet af pladser er der samlet set planlagt en mindre udvidelse i 2005. Denne udvidelse finder sted i både kommunerne og amtskommunerne. Dog påviser rapporten også, at der sker mindre fald i antallet af pladser i enkelte kommuner og amtskommuner, i modsætning til resultatet fra den tilsvarende undersøgelse i 2003, hvor der ingen steder sker decideret fald.

Kommunernes og amtskommunernes kvalitative vurdering af indsatsen i 2005 i forhold til 2004 afspejler en forventning om en øget indsats på området. Som det vil blive uddybet i kapitel 3, sker denne stigning i indsatsen dog hovedsageligt ved hjælp af centrale puljemidler.

I tabellen ses udviklingen i de undersøgte konti. På de såkaldte kernekonti, som relaterer sig direkte til socialt udsatte grupper, finder der målt i faste 2004-priser et mindre fald sted på 2%.

Samlet udgiftsstigninger/-fald mellem 2004-2005 i pct. på de udvalgte konti		
Konti	Indhold	Korrigerede data
Kernekonti		
5.42	Botilbud til personer med særlige sociale problemer (relateret til udsatte grupper)	-2%
5.44	Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede (relateret til udsatte grupper)	-1%
5.45	Behandling af stofmisbrugere (relateret til udsatte grupper)	-3%
5.55	Botilbud til længerevarende ophold for sindslidende	1%
5.56	Amtskommunale botilbud til midlertidigt ophold for sindslidende	-12%
Total		-2%
Tilgrænsende konti		
5.39	Aktivitets- og samværstilbud (ikke kun relateret specielt til udsatte grupper. Både udsatte og handicappede)	-6%
5.51	Amtskommunale tilbud til midlertidigt ophold for udviklingshæmmede m.m.	-4%
5.52	Kommunale botilbud til midlertidigt ophold for personer med særlige behov	9%
5.53	Kontaktperson- og ledsageordninger (til sindslidende og handicappet)	-2%
Total		2%
5.08	Støtte til frivilligt socialt arbejde (ikke relateret specielt til udsatte grupper)	-1%
Samlet Total:		-1%
Kilde: Oxford Research 2004		
Resultaterne er baseret på de konti, som ikke er markeret med gråt i tabel 1.3, og derved er der tale om korrigeret data. Det betyder, at enkelte amter og kommuner ikke er medregnet i de tilfælde, hvor udsvingene i de udvalgte konti ikke afspejler ændringer i indsatsen.		
Procentændringen er angivet i faste 2004-priser med en fremskrivningsfaktor på 2,5%.		

¹ De undersøgte konti (5.08, 5.39, 5.42, 5.44, 5.45, 5.51, 5.52, 5.53, 5.55 og 5.56) er alle udvalgt af Rådet for Socialt Udsatte

Nedenstående tabel viser resultaterne af de tre analyser, undersøgelsen dækker over. Tabellen er et udtryk for en meget overordnet vurdering af indsatsen.

Den overordnede vurdering af indsatsen over for socialt udsatte grupper				
	Budgetundersøgelsen		Udviklingen i antallet af pladser	Den kvalitative vurdering
	Ukorrigerede	Korrigerede		
Frederiksborg Amt	-5%	-5%	↑	↑
Fyns Amt	-1%	-10%	↑	↑
Københavns Amt	3%	3%	↑	↑
Nordjyllands Amt	0%	0%	↓	↑
Ribe Amt	-2%	-2%	↑	↔
Ringkøbing Amt	7%	7%	↓	↑
Roskilde Amt	4%	0%	↑	↔
Storstrøm Amt	10%	-3%	↑	↑
Sønderjylland Amt	-9%	-9%	↔	↑
Vejle Amt	-6%	-6%	↑	↑
Vestsjællands Amt	34%	13%	↔	↑
Viborg Amt	0%	0%	↑	↔
Århus Amt	-4%	-4%	↔	↑
Esbjerg Kommune	2%	2%	↑	↔
Helsingør Kommune	4%	4%	↔	↔
Horsens Kommune	5%	-4%	↓	↔
Kolding Kommune	-3%	-3%	↔	↔
Randers Kommune	-2%	-2%	↓	↑
Århus Kommune	3%	3%	↑	↑
Aalborg Kommune	5%	5%	↑	↔
Københavns Kommune	11%	0%	↓	↔
Frederiksberg Kommune	9%	4%	↔	↔
Bornholms Regionskommune	5%	5%		↑
Total	3,1%	-1,0%	↑	↑

Kilde: Oxford Research 2004

Der er forhold omkring enkelte konti, som gør, at procenttallet i kolonnen "Ukorrigerede" ikke er udtryk for ændring i indsatsen. Oftest skyldes det budgetmæssige omlægninger. I den ukorrigerede total er alle konti medregnet, mens nogle er udeladt i totalen med titlen "Korrigerede". Årsagen til at nogle konti er udeladt kan ses i bilag A. Beregningerne i den ukorrigerede kolonne er godkendt af kommunerne og amtskommunerne, mens tallene i den behandlede kolonne er fremkommet gennem Oxford Research beregninger.

Udviklingen i antallet af pladser måles på 10 forskellige områder. De fleste kommuner og amtskommuner har ikke pladser på alle områderne. Er der tale om en stigning på blot én plads, vil det være illustreret med en opadrettet pil.

Den kvalitative undersøgelse består af udviklingen på fem områder. I denne tabel er der markeret en stigning, hvis der som minimum sker stigninger på to områder. Hvis indsatsen på ét område falder, neutraliserer det en stigning på et andet. Størrelsen af ændringen i indsatsen er ikke beskrevet.

Det har ikke været muligt at lave en kvalitativ vurdering af den samlede indsats i Bornholms Regionskommune. Beskrivelsen er kun for hjemløse og psykisk syge.

Procentændringen er angivet i faste 2004-priser med en fremskrivningsfaktor på 2,5%.

For budgetanalysen vises to kolonner; en med titlen "Ukorrigerede" og en med titlen "Korrigerede". Forskellen på de to kolonner er, at i kolonnen med de ukorrigerede tal er alle undersøgte konti (10 stk.) for den enkelte kommune og amtskommune medregnet. Problemet er imidlertid, at budgettallene, i visse tilfælde, er misvisende, idet store stigninger eller fald kan være udtryk for budgetmæssige forhold, som intet har at gøre med indsatsen over for socialt udsatte grupper. I kolonnen med de korrigerede tal er der taget højde for denne problematik, idet enkelte konti er udeladt.

Den samlede vurdering af indsatsen over for gruppen af socialt udsatte er, at der overordnet sker mindre positive ændringer i indsatsen, men at disse ændringer ikke kommer til udtryk i budgetanalysen. Budgetanalysen viser, at indsatsen forbliver uændret i 2005. Den positive ændring, sker således hovedsageligt ved hjælp af centrale midler, som ikke nødvendigvis opfanges i budgetanalysen, da der i budgetanalysen fokuseres på, om der direkte afsættes flere midler til gruppen af socialt udsatte.

I forhold til den tilsvarende undersøgelse, som blev gennemført i 2003, og som havde fokus på, om der skete ændringer i indsatsen fra 2003 til 2004, sker der en stagnation i kommunernes og amtskommunernes indsats i 2005, hvis der ses på den budgetmæssige udvikling. Undersøgelsen fra 2003 viste en budgetmæssig stigning i indsatsen på 6% i faste 2003-priser.

Budgetanalysens fokus er på udviklingen i de enkelte konti og ikke på udviklingen i de enkelte kommuner og amtskommuner. Indsatsen over for socialt udsatte kan også være placeret på andre konti end de udvalgte, og derfor er resultaterne ikke udtryk for de samlede ændringer, der sker i den enkelte kommunes eller amtskommunes indsats over for socialt udsatte grupper. Desuden omfatter en række af de udvalgte konti også indsatsen over for andre grupper, som undersøgelsen ikke har til formål af afdække (f.eks. indsatsen over for de handicappede).

Indledning

Rådet for Socialt Udsatte har bedt Oxford Research undersøge, om der fra 2004 til 2005 sker ændringer i den kommunale og amtskommunale indsats på serviceydelsesområdet over for socialt udsatte grupper.

Undersøgelsen er foretaget i oktober og november måned 2004 blandt landets 13 amtskommuner, de 9 største bykommuner (Københavns, Frederiksberg, Esbjerg, Aalborg, Århus, Helsingør, Horsens, Kolding, og Randers Kommune)² samt Bornholms Regionskommune.

Hovedelementet i undersøgelsen er en budgetanalyse af de konti i de vedtagne kommunale og amtskommunale budgetter, som vedrører socialt udsatte grupper. Oxford Research gennemførte også undersøgelsen i 2003, og derfor indeholder budgetanalysen også en analyse af udviklingen i de forskellige konti i perioden 2003 til 2004. Denne analyse suppleres af en kortlægning af antallet af pladser til socialt udsatte samt en interviewundersøgelse, som bygger på telefoninterview med nøglepersoner på det sociale område i kommunerne og amtskommunerne.

De ændringer, som der måtte være i indsatsen over for socialt udsatte grupper, bliver derved målt på tre forskellige parametre; vedtagne budgetterne, antallet af pladser samt en kvalitativ vurdering. Denne tredeling er foretaget, idet ingen af elementerne alene kan beskrive udviklingen i indsatsen. Det skyldes, at der er en lang række forhold for hver af de tre undersøgelsesmetoder, som gør, at indsatsen ikke alene kan vurderes på baggrund af en enkelt delanalyse. Derfor er det også afgørende, at der ikke alene tolkes på resultaterne fra én enkelt del af undersøgelsen, men at resultaterne holdes op mod resultaterne fra de andre dele af undersøgelsen.

De konti, som indsatsen måles på i budgetundersøgelsen, er udvalgt af Rådet for Socialt Udsatte. Det samme gør sig gældende for de paragraffer, som afdækkes i afsnittet, som beskriver udviklingen i antallet af pladser.

Undersøgelsen har kun til formål at afdække, om der sker ændringer i indsatsen fra 2004 til 2005 og giver derfor ikke noget indblik i niveauet af indsatsen. Desuden er det kun udbudssiden, der afdækkes, og det er derfor hverken muligt at sige noget om niveauet eller kvaliteten af indsatsen over for socialt udsatte grupper.

² Det var ikke muligt at fremskaffe data fra Odense Kommune, da budgettet på nuværende tidspunkt ikke er klart, og derfor indgår Odense Kommune ikke i undersøgelsen.

Den overordnede metode

For at give et fyldestgørende billede af ændringerne i den kommunale og amtskommunale indsats i forhold til socialt udsatte grupper er undersøgelsen opdelt i tre dele. Første del afdækker de budgetmæssige ændringer, som har fundet sted fra 2004 til 2005 samt ændringen i perioden 2003 til 2005. Anden del fokuserer på udviklingen i antallet af pladser, mens tredje del er en kvalitativ vurdering af indsatsen over for socialt udsatte grupper. Forløbet for de tre dele er beskrevet herunder.

Budgetanalyse

For på bedst mulig måde at afdække de budgetmæssige ændringer, der er sket på området fra 2004 til 2005, er en høj datasikkerhed afgørende. Derfor har kommunerne og amtskommunerne haft mulighed for at kommentere og godkende alle tal, som er anvendt i rapporten.

De undersøgte konti (5.08, 5.39, 5.42, 5.44, 5.45, 5.51, 5.52, 5.53, 5.55 og 5.56) er alle udvalgt af Rådet for Socialt Udsatte. Oxford Research har indhentet budgetter (hvis muligt de reviderede budgetter) fra alle kommuner og amtskommuner. Et skema i et Excel-regneark med tal fra 2004, der blev indhentet i forbindelse med undersøgelsen i 2003 og kontrolleret med data fra Danmarks Statistik, er fremsendt per e-mail til de relevante økonomiske kontakter i kommunerne og amterne, som derefter har kontrolleret 2004-tallene, indsat 2005-tallene og kommenteret udviklingen i de enkelte konti.

Det fremsendte skema blev udfyldt i forhold til de gældende budgetudgifter og budgetindtægter i 2004 og 2005. Oxford Research har efterfølgende udregnet nettobudgettet fra 2004 og 2005 samt den procentvise ændring. Det er ikke fuldstændigt entydigt, om budgetterne indeholder centrale puljemidler. Oxford research har afslutningsvis foretaget en ringerunde til kommunerne og amtskommunerne, for at afdække, i hvilket omfang puljemidler indgår i budgettallene. I langt de fleste tilfælde indgår puljemidlerne ikke i budgetterne, og derfor afspejler budgetanalysen kommunerne og amtskommunernes indsats uden centrale midler. I de tilfælde, hvor puljemidler indgår i budgettallene, er der oftest tale om projekter, som løber over flere år. Det er dog vurderingen, at det ikke har nogen betydning, idet kommunerne og amtskommunerne budgetterer med midlerne i både 2004 og 2005. Derved har de ikke betydning for budgetanalysen, da den fokuserer på, om der afsættes procentvis flere midler til gruppen af socialt udsatte. I de tilfælde, hvor puljemidler indgår, vil det som oftest være på både indtægt- og udgiftssiden, og vil derfor ikke have nogen betydning for nettoændringen det enkelte år.

Det har været afgørende for undersøgelsen, at tallene fra 2005 var fra de vedtagne budgetter. Da budgetterne fra 2005 i de fleste tilfælde ikke er blevet trykt før efter undersøgelsens afslutning, har det ikke været muligt for Oxford Research at kontrollere tallene i de trykte budgetter.

Efter godkendelse af tallene i de enkelte kommuner og amtskommuner har Oxford Research gennemført et telefoninterview med en person i kommunerne og amtskommunerne med kompetence til at kommentere udviklingen i tallene og de budgetmæssige forhold. Afslutningsvis har amtskommunerne og kommunerne modtaget de endelige budgettal på e-mail til endelig godkendelse, som det er præsenteret i bilag A.

Pladstalanalyse

Den anden del i forløbet har haft til formål at afdække antallet af de pladser, kommunerne og amtskommunerne stiller til rådighed for socialt udsatte grupper. Tallene er indsamlet ved at lade kommunerne og amtskommunerne udfylde det skema, som kan ses i bilag B. Kontaktpersonerne i kommunerne og amtskommunerne blev overvejende fundet i forbindelse med undersøgelsen i 2003 og ved indsamlingen af budgettallene. Visse tal er indhentet gennem telefoninterview, mens kommunerne og amtskommunerne i andre tilfælde har returneret det udfyldte skema med de kommentarer, der måtte være. Det har i flere tilfælde ikke været muligt for kommunerne og amtskommunerne at oplyse de præcise tal for antallet af pladser, hvilket fremgår af afsnittet, som behandler udviklingen i antallet af pladser.

Overordnet kvalitativ vurdering

Den tredje del af undersøgelsen er medtaget for at give en kvalitativ vurdering af indsatsen over for socialt udsatte grupper. Herved opfanges nuancerne i indsatsen over for socialt udsatte grupper, som ikke nødvendigvis kommer til udtryk gennem budgetterne og udviklingen i antallet af pladser. Desuden giver det mulighed for en bedre forståelse af årsagen til de eventuelle ændringer. Den kvalitative vurdering er gennemført som telefoninterview med nøglepersoner inden for det sociale område i den enkelte kommune eller amtskommune.

Før interviewet fik nøglepersonen, som oftest, tilsendt en spørgeguide samt budgettallene og tallene fra antallet af pladser. Interviewet blev gennemført med det formål at få en overordnet vurdering af, om der er sket ændringer i kommunernes og amtskommunernes indsats over for stofmisbrugere, alkoholikere, prostituerede, hjemløse og psykisk syge.

Det har været tilstræbt, at interviewet blev gennemført med socialcheferne eller en person med et tilsvarende overordnet ansvar og indblik i indsatsen over for socialt udsatte grupper. Det har været afgørende for Oxford Research, at de interviewede efterfølgende har godkendt svarene til brug i denne rapport, og de interviewede personer har derfor fået tilsendt det tekststykke, som beskriver deres kommune eller amtskommunes indsats.

Kapitel 1. Budgetanalysen

Kapitlet har til formål at afdække udviklingen fra 2004 til 2005 i de konti, der vedrører kommunernes og amtskommunernes indsats over for socialt udsatte grupper. Som nævnt, har Rådet for Socialt Udsatte udvalgt de konti, der undersøges.

Analysen af budgettallene er dog forbundet med en lang række forbehold, som det er nødvendigt at forholde sig til, når kapitlet læses, og når udviklingen i tallene vurderes.

Kapitlet indledes med en sammenfatning af resultaterne samt en samlet oversigt over den procentvise ændring i de forskellige konti, fordelt på kommunerne og amtskommunerne. Dernæst følger en beskrivelse af de overordnede forbehold, som budgetanalysen skal læses med samt en beskrivelse af de metodiske overvejelser, kapitlet er bygget op omkring. Efterfølgende fokuseres der på de enkelte konti, som overordnet er beskrevet i den indledende sammenfatningen. Her vil enkelte forbehold omkring kontiene også være beskrevet, og det er derfor afgørende, at disse forbehold læses, før der konkluderes på de resultater, der fremgår af sammenfatningen. Oxford Research gennemførte en tilsvarende analyse i 2003, og det er derfor muligt at se på udviklingen i forhold til denne undersøgelse.

For at budgetanalysen ikke skal stå alene, foretages der i de to følgende kapitler en analyse af udviklingen i antallet af pladser samt en kvalitativ vurdering. En vurdering af kommunernes og amtskommunernes indsats over for gruppen af socialt udsatte bør derfor kun foretages på baggrund af alle tre analyser og ikke kun ud fra budgetanalysen.

1.1. Den overordnede vurdering

Nedenstående tabel viser den samlede indsats i kommunerne og amtskommunerne over for socialt udsatte grupper målt på alle de udvalgte konti (5.08, 5.39, 5.42, 5.44, 5.45, 5.51, 5.52, 5.53, 5.55 og 5.56). Ikke alle konti for alle kommuner og amtskommuner indgår i de efterfølgende beregninger, idet ændringerne kan være forårsaget af forhold, som ikke er relateret til indsatsen over for socialt udsatte. Specifikt hvilke konti for de enkelte kommuner og amtskommuner, som ikke indgår i beregningerne, kan ses af tabel 1.3, og hvilke retningslinier, som enkelte konti i kommunerne og amtskommunerne er udeladt efter, kan ses i forbindelse med afsnittet, som omhandler forbeholdene i budgetanalysen. Alle procentsatser i rapporten er afrundet og fremstår således uden decimaler. Procentsatserne med decimaler fremgår af tallene i bilag A.

	Enheder	Udgifter i 1.000 kr.
Total	2004	3.647.767
	2005	3.701.192
	Ændring	53.425
	Ændring (%)	-1% (2%)

Kilde: Oxford Research 2004
Resultaterne er baseret på de konti, som ikke er markeret med gråt i tabel 1.3.
Procentændringen er angivet i faste 2004-priser med en fremskrivningsfaktor på 2,5% mens udgifterne er i løbende priser hvilket også er tilfældet for procentændringen i parentes.

Som det fremgår af tabel 1.1, er der overordnet ikke sket nogen budgetmæssige ændringer i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte. Dog er der udsving i de enkelte konti, samtidig med at der er forskelle (amts)kommunerne imellem, hvilket fremgår af de to efterfølgende tabeller. I afsnit 1.3 sættes der fokus på udviklingen i de forskellige konti.

Nedenstående tabel viser den procentvise ændring i de udvalgte konti. Der er overordnet lavet to opdelinger: Kernekonti og tilgrænsende konti. Kernekonti vedrører direkte socialt udsatte grupper, mens de tilgrænsende konti også kan omfatte andre grupper end de udsatte som for eksempel de handicappede. Konti, som i tabel 1.3 er markeret med gråt, indgår ikke i beregningerne.

Tabel 1.2: Samlet udgiftsstigninger/-fald mellem 2004-2005 i pct. på de udvalgte konti		
Konti	Indhold	
Kernekonti		
5.42	Botilbud til personer med særlige sociale problemer (relateret til udsatte grupper)	-2%
5.44	Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede (relateret til udsatte grupper)	-1%
5.45	Behandling af stofmisbrugere (relateret til udsatte grupper)	-3%
5.55	Botilbud til længerevarende ophold for sindslidende	1%
5.56	Amtskommunale botilbud til midlertidigt ophold for sindslidende	-12%
Total		-2%
Tilgrænsende konti		
5.39	Aktivitets- og samværstilbud (ikke relateret specielt til udsatte grupper. Både udsatte og handicappede)	-6%
5.51	Amtskommunale tilbud til midlertidigt ophold for udviklingshæmmede m.m.	-4%
5.52	Kommunale botilbud til midlertidigt ophold for personer med særlige behov	9%
5.53	Kontaktperson- og ledsageordninger (til sindslidende og handicappede)	-2%
Total		2%
5.08	Støtte til frivilligt socialt arbejde (ikke relateret specielt til udsatte grupper)	-1%
Samlet Total:		-1%
Kilde: Oxford Research 2004		
Resultaterne er baseret på de konti, som ikke er markeret med gråt i tabel 1.3.		
Procentændringen er angivet i faste 2004-priser med en fremskrivningsfaktor på 2,5%		

Det ses tydeligt, at der overordnet kun sker meget begrænsede ændringer i kernekontiene. Samlet set sker der et mindre fald på 2% i faste 2004-priser. Som det ses sker det største faldt på konto 5.56 (Amtskommunale botilbud til midlertidigt ophold for sindslidende). Faldet i konto 5.56 skyldes helt konkret, at der i Kolding kommune sker omrokeringer mellem konto 5.56 og konto 5.55. Idet begge konti betegnes som kernekonti, har det dog ikke betydning for kernekontitotalen. Ud over konto 5.56, er udsvingene på kernekontiene af så beskeden karakter, at det kan konstateres, at der ikke sker ændringer.

I undersøgelsen i 2003 skete der en stigning på samlet 10% i faste 2003-priser, og der er således tale om en stagnation i kommunerne og amtskommunernes indsats i 2005 målt på kernekonti.

Udviklingen er i høj grad den samme hvis der ses på gruppen af tilstødende konti, hvor stigningen er på 2% i faste 2004-priser. Stigningen skyldes først og fremmest en stigning i konto 5.52, som hovedsagelig kan relateres til øget køb af pladser i Københavns Kommune, på bekostning af de tilbud som er placeret under konti 5.55. I for-

hold til undersøgelsen i 2003, er der ikke sket ændringer. Støtten til socialt frivilligt arbejde (5.08) ændres heller ikke.

Ses der på den samlede total, sker der så godt som ingen ændringer i de udvalgte konti, idet der er tale om en ændring på minus 1% i faste 2004-priser. Undersøgelsen sidste år viste en samlet budgetændring på 6% fra 2003 til 2004. Den forventede stigningstaks i indsatsen fra 2003 til 2004 var således højere end den forventede stigningstakst fra 2004 til 2005. Det skal dog pointeres, at der ikke sker et decideret fald i indsatsen fra 2004 til 2005.

Tabel 1.3 viser udviklingen i de enkelte kommuner og amtskommuner. De felter, som er markeret med gråt, betyder, at værdierne bør tolkes med varsomhed. En udbygning af dette forhold er beskrevet efter tabellen.

Tabel 1.3: Samlet udgiftsstigninger/-fald mellem 2004-2005 i pct. på de udvalgte konti i løbende priser												
Kommune/konto	5.08	5.39	5.42	5.44	5.45	5.51	5.52	5.53	5.55	5.56	Total	
											Ukorri- gerede	Korrige- rede
Frederiksborg Amt	-1%	8%	-37%	4%	13%	-	5%	2%	-11%	-	-2%	-2%
Fyns Amt	3%	15%	1%	-8%	-1%	3%	386%	-22%	-10%	29%	1%	-7%
Københavns Amt	-	3%	4%	4%	2%	12%	3%	-19%	14%	-100%	6%	6%
Nordjyllands Amt	-	-	-	-	-	1,6%	-	1,6%	-	-	1,6%	1,6%
Ribe Amt	-5%	-2%	1%	3%	-14%	-	31%	-5%	31%	-0%	1%	1%
Ringkøbing Amt	0%	-60%	2%	15%	0%	2%	450%	-	30%	6%	10%	4%
Roskilde Amt	3%	6%	6%	5%	-3%	112%	-6%	-12%	19%	66%	7%	3%
Storstrøm Amt	-	-21%	-3%	11%	9%	3%	537%	2%	10%	-	12%	-2%
Sønderjylland Amt	3%	-6%	-2%	2%	-17%	-10%	4%	-15%	-1%	-	-7%	-7%
Vejle Amt	-1%	-	-6%	-3%	-5%	n.a	4%	-15%	-1%	-	-3%	-3%
Vestsjællands Amt	-	-	-12%	0%	18%	-31%	36%	4%	16%	-	34%	13%
Viborg Amt	3%	-3%	6%	2%	-4%	34%	-17%	6%	7%	49%	2%	2%
Århus Amt	2%	1%	4%	3%	-4%	-	3%	2%	-15%	-	-2%	-2%
Esbjerg Kommune	-58%	-	-3%	-	-2%	3%	14%	-3%	-	3%	4%	4%
Helsingør Kom.	-3%	24%	-	-	3%	3%	-2%	34%	-	3%	6%	6%
Horsens Kommune	5%	-9%	-100%	-	-2%	-17%	7%	2%	-7%	-	-2%	-2%
Kolding Kommune	-1%	2%	-	-	42%	-44%	-26%	17%	100%	-72%	-1%	-1%
Randers Kommune	-22%	24%	-	-	-11%	3%	2%	6%	-	-11%	0%	0%
Århus Kommune	39%	1%	-	-	-7%	4%	3%	10%	12%	12%	5%	5%
Aalborg Kommune	6%	3%	-	-	7%	-	12%	-4%	-13%	150%	7%	7%
Københavns Kom.	-100%	32%	7%	-	-4%	-9%	586%	60%	-3%	-7%	13%	0%
Frederiksberg Kom.	2%	55%	50%	-	1%	-8%	23	6%	-	1%	12%	6%
Bornholms Regions.	3%	13%	4%	3%	4%	11%	-5%	12%	n.a	-100%	5%	5%
Total											6%	2%

Kilde: Oxford Research 2004
 Bemærkning: Blanke felter = Kontoen benyttes ikke af den pågældende kommune eller amt.
 Bemærkning: n.a = Negative udgifter eller nul i 2004 eller 2005, som gør, at procenttallet ikke udregnes.
 Bemærkning: Grå felter = Forhold omkring konti, som gør, at procenttallet ikke er udtryk for ændring i indsatsen. Oftest skyldes det budgetmæssige omlægninger. I den ukorrigerede total er de grå felter medregnet, mens de er udeladt i totalen med titlen "korrigerede". De grå felter indgår ikke i beregninger til andre tabeller i dette kapitel. Årsagen til de grå felter kan ses i bilag A.
 Alle procentsatser er her angivet i løbende priser, idet det er sådan kommunerne og amtskommunerne har indberettet budgettallene.

Hvor der er grå felter, bør værdierne for kommuner/amtskommuner tolkes med varsomhed. Det er et udtryk for, at der er forhold omkring den relevante konto, som gør, at procenttallet ikke beskriver den reelle udvikling. I totalkolonnen med titlen "ukorrigerede" indgår de grå felter i beregningerne, mens de er udeladt i totalkolon-

nen med titlen ”korrigerede”. De grå felter indgår ikke i beregningerne i den resterende del af kapitlet. Tabellen er vist, for at give et overblik over hvad der ligger til grund for udregningerne.

Budgetanalysens fokus er på udviklingen i de enkelte konti, og ikke på udviklingen i de enkelte kommuner og amtskommuner, og indsatsen over for socialt udsatte kan også være placeret på andre konti end de udvalgte. Derfor er resultaterne ikke udtryk for de samlede ændringer, der sker i den enkelte kommunes eller amtskommunes indsats over for socialt udsatte grupper.

Der er overordnet set tre årsager til, at det har været nødvendigt at udelade de konti, som er markeret med gråt fra beregningerne.

- Kommunerne/amtskommunerne har budgetteret forkert i 2005. Det skyldes i nogle tilfælde grundtakstreglerne.
- Kommunerne/amtskommunerne har flyttet udgifterne til en anden konto af budgetmæssige årsager.
- Kommunerne/amtskommunerne har brugt én konto i 2005 som ”buffer” for derefter at fordele pengene ud på andre konti. Dette skyldes i nogle tilfælde usikkerhed om grundtakstmodellen.

En uddybning af disse forbehold er beskrevet i det næste afsnit.

1.2. Analysens fokus og forbehold

Denne nedenstående tabel beskriver indholdet af de konti, som der fokuseres på i budgetanalysen.

Konti	Indhold
5.08	Støtte til frivilligt socialt arbejde (ikke kun relateret specielt til udsatte grupper)
5.39	Aktivitets- og samværstilbud (ikke kun relateret specielt til udsatte grupper)
5.42	Botilbud til personer med særlige sociale problemer (Relateret til udsatte grupper)
5.44	Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede (Relateret til udsatte grupper)
5.45	Behandling af stofmisbrugere (Relateret til udsatte grupper)
5.51	Amtskommunale tilbud til midlertidigt ophold for udviklingshæmmede m.v.
5.52	Kommunale botilbud til midlertidigt ophold for personer med særlige behov
5.53	Kontaktperson- og ledsageordninger (til sindslidende og handicappede)
5.55	Botilbud til længerevarende ophold for sindslidende
5.56	Amtskommunale botilbud til midlertidigt ophold for sindslidende

Kilde: De benyttede konti er udvalgt af sekretariatet for Rådet for Socialt Udsatte.

De udvalgte konti dækker ikke fuldt ud over den samlede kommunale og amtskommunale indsats over for socialt udsatte grupper, idet der også vil være andre konti, som vedrører indsatsen over for socialt udsatte grupper. Eksempelvis kan nævnes konto 5.38, som vedrører beskyttet beskæftigelse. Tilsvarende vil de udvalgte konti i nogle tilfælde også dække over udgifter og indtægter, som ikke udelukkende kan relateres til socialt udsatte grupper. Resultatet af budgetanalysen skal derfor ses i sammenhæng med analysen af antallet af pladser i kapitel 2 samt den kvalitative vurdering i kapitel 3.

Som det blev beskrevet i afsnittet om forløbet for undersøgelsen, er al data indsamlet med hjælp fra kommunerne og amtskommunerne. Alle tal er placeret i bilag A, i den

form kommunerne og amtskommunerne har godkendt dem. De specifikke kommentarer, som kommunerne og amtskommunerne har haft til budgettallene, fremgår også af skemaerne i bilaget.

Undersøgelsen består af budgettal fra landets 13 amter, de 9 største kommuner (København, Frederiksberg, Esbjerg, Aalborg, Århus, Helsingør, Horsens, Kolding og Randers Kommune³ samt Bornholms Regionskommune).

Som udgangspunkt er der indhentet reviderede budgettal fra 2004. Det er sket ud fra en betragtning om, at undersøgelsen herved, i højere grad, afspejler de reelle ændringer, som finder sted mellem 2004 og 2005. Det har dog i mange tilfælde ikke været muligt, idet et revideret budget ikke forelå. I de tilfælde er det oprindelige budget blevet benyttet. Det har været afgørende, at budgettallene fra 2005 har været fra de vedtagne budgetter.

Budgetanalysen bygger på en lang række forbehold, som det er afgørende at være opmærksom på. For at kunne analysere udviklingen i de forskellige konti, har det været nødvendigt at foretage en række valg, med hensyn til hvilke kommuner og amtskommuner, som har skullet være med i beregningerne af de enkelte konti. Der er i alt 240 forskellige udgiftsposter, hvis berettigelse i undersøgelsen har skullet vurderes. Ud af de 240 poster skal trækkes kontiene fra Odense Kommune, da det ikke har været muligt at inddrage dem i undersøgelsen, samt de konti som ikke benyttes (i alt 34 poster), og de som er blevet fravalgt (i alt 18 konti). Netop derfor har det været afgørende, at de enkelte kommuner og amtskommuner har haft mulighed for at kommentere de ændringer, som finder sted.

I forhold til den tilsvarende analyse, som Oxford Research gennemførte i 2003, er der sket små justeringer i forhold til, hvornår en kontering fra en kommune eller amtskommune ikke indgår i beregningerne. Således blev der i 2003 rapporten udeladt 22 poster, mens tallet som nævnt er 18 i dette års undersøgelse. Årsagen til dette skal først og fremmest findes i den faktor, at kommunerne og amtskommunerne er blevet bedre til at kontere efter grundtakstmodellen, hvilket samlet set er med til at styrke validiteten af undersøgelsen. De udeladte poster i årets undersøgelse skyldes i høj grad nye budgetteringsmetoder i Nordjyllands Amt, som det derfor ikke har været muligt at medtage. Overordnet er følgende principper blevet brugt i vurderingen af hver enkelt konti for kommunerne og amtskommunerne:

- Har en given ændring udelukkende fundet sted af budgetmæssige årsager, og er ændringen koblet til en konti, som ikke er dækket af undersøgelsen, er denne konti ikke medtaget. Undtagelsen er, hvis der samtidigt er sket ændringer i selve indsatsen over gruppen af socialt udsatte.
- Er der foretaget budgetmæssige omrokeringer mellem to konti, som begge er med i undersøgelsen, er de pågældende konti ikke udeladt.
- Hvis en ændring udelukkende har fundet sted, fordi en given konti fra 2004 ikke indeholder det samme, som den tilsvarende konti i 2005, er den pågældende konti udeladt.

Forbehold

³ Odense Kommune indgik fra start i undersøgelsen, men er siden udeladt, idet der ikke fandtes tal fra 2005 på det tidspunkt, hvor undersøgelsen blev gennemført.

Der er en række overordnede forbehold, det er vigtigt at være opmærksom på, når budgettallene vurderes.

- De udvalgte konti dækker ikke fuldstændigt over de udgifter, som relaterer sig til et område. Kommuner og amtskommuner har mulighed for at postere udgifter forskelligt og vælge, om visse konti skal benyttes eller udelades. At måle på enkelte konti giver derfor ikke umiddelbart et fuldstændigt billede af udgiftssituationen på et område.
- I de tilfælde hvor det har været muligt, er der gjort brug af tal for det reviderede budget 2004. Det er dog ikke alle kommuner og amtskommuner, der foretager en sådan revidering af budgettet.
- Budgettallene indeholder refusion (gælder kun for konto 5.42) samt grundtakstbetaling
- Det er ikke fuldstændigt entydigt, om budgetterne indeholder centrale puljemidler. I langt de fleste tilfælde indgår puljemidlerne ikke i budgetterne, og derfor afspejler budgetanalysen kommunerne og amtskommunernes indsats uden centrale midler. I de tilfælde, hvor puljemidler indgår i budgettallene, er der oftest tale om projekter som løber over flere år. Det er dog vurderingen, at det ikke har nogen betydning, idet kommunerne og amtskommunerne budgetterer med midlerne i både 2004 og 2005. Derved har de ikke betydning for budgetanalysen, da den fokuserer på, om der afsættes procentvis flere midler til gruppen af socialt udsatte. Desuden vil puljemidler indgå på både indtægt- og udgiftssiden, og vil derfor ikke have nogen betydning for nettoændringen det enkelte år.
- Undersøgelsen afdækker ikke indholdet og kvaliteten af indsatsen, men beskriver udelukkende, om der netto afsættes mere eller mindre til området. Behovet og antallet af personer i systemet belyses heller ikke.
- Ikke alle kommuner og amtskommuner indgår i analysen af de enkelte konti. Dels på grund af at alle konti ikke benyttes alle steder og dels på grund af posteringsfejl.
- Alle tal er gengivet i løbende priser i bilag A. I de tilfælde, hvor tallene er blevet leveret i faste 2004-priser, har Oxford Research foretaget en fremskrivning med en fremskrivningsfaktor på 2,5%. Denne procent fremgår af tabellerne i dette kapitel. De tal, som er placeret i parentes i dette kapitel, er de løbende priser, som også kan ses i Bilag A.
- Budgetanalysen fokuserer på om der netto afsættes mere eller mindre på den enkelte konti. En stigning eller fald i indsatsen opfanges således ikke nødvendigvis i det tilfælde, hvor det både sker en stigning på udgifts- og indtægtssiden i et enkelt år.

I det næste afsnit beskrives udviklingen for de undersøgte konti. De konti, som er markeret med gråt i tabel 1.3, indgår ikke i beregningerne grundet de ovenstående forbehold. Som nævnt, kan forklaringen på udeladelserne findes i bilag A under de enkelte kommuner/amtskommuner.

1.3. Udviklingen på de forskellige konti

Afsnittet er overordnet opdelt i to hovedområder: Kernekonti og tilgrænsende konti. Afsnittet om kernekonti beskriver udviklingen i de konti, som vedrører stofmisbrugere (5.45), alkoholmisbrugere (5.44), hjemløse (5.42) og sindslidende (5.55+5.56). Afsnittet om de tilgrænsende konti omfatter udsatte grupper, men også andre grupper som for eksempel handicappede; det er konti 5.39, 5.51, 5.52 og 5.53. Konto 5.08 (støtte til frivilligt socialt arbejde) beskrives uafhængigt af de to hovedområde.

Tabellerne giver en indikation af udviklingen i de forskellige konti. Dog er det vigtigt at være opmærksom på en række forhold, som har indflydelse på udviklingen i kontiene. Disse er beskrevet i forbindelse med gennemgangen af de enkelte konti.

1.3.1. Kernekonti

Kernekonti samlet

Konti	Indhold	
5.42	Botilbud til personer med særlige sociale problemer (relateret til udsatte grupper)	-2%
5.44	Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede (relateret til udsatte grupper)	-1%
5.45	Behandling af stofmisbrugere (relateret til udsatte grupper)	-3%
5.55	Botilbud til længerevarende ophold for sindslidende	-1%
5.56	Amtskommunale botilbud til midlertidigt ophold for sindslidende	-12%
Total		-2% (0%)

Kilde: Oxford Research 2004
Procentændringen er angivet i faste 2004-priser med en fremskrivningsfaktor på 2,5% mens udgifterne er i løbende priser hvilket også er tilfældet for procentændringen i parentes.

De konti, der specifikt vedrører socialt udsatte grupper, viser samlet, at der ikke sker nogen ændringer i indsatsen. Målt i 2004-priser er ændringen på minus 2%, hvilket dog er så beskedent, at det ikke kan konkluderes, at der sker et fald i indsatsen over for de socialt udsatte grupper målt på de udvalgte kernekonti. Som omtalt, sker faldet især på konto 5.56, hvilket specifikt kan relateres til, at der i Kolding Kommune sker omrokeringer mellem konto 5.56 og konto 5.55. På de resterende konti sker der kun meget begrænsede udsving.

På de udvalgte kernekonti skete der i 2003 en stigning på samlet 10% i faste 2003-priser.

Stofmisbrugere

Nedenstående tabel viser udviklingen i konto 5.45, som omhandler behandlingen af stofmisbrugere. Det samlede fald er på 2% (4% i 2004-priser).

Tabel 1.6: Stofmisbrugere – konto 5.45		
	Enheder	Udgifter i 1.000 kr.
Amter	2004	475.408
	2005	475.339
	Ændring	-69
	Ændring (%)	-3% (0%)
Kommuner	2004	30.121
	2005	28.372
	Ændring	-1.749
	Ændring (%)	-8% (-6%)
Kbh., Frb. & Bornholm	2004	163.195
	2005	158.292
	Ændring	-4.899
	Ændring (%)	-5% (-3%)
Total	2004	666.724
	2005	662.007
	Ændring	-6.717
	Ændring (%)	-3% (-1%)

Kilde: Oxford Research 2004
 Kolding Kommune indgår ikke i beregningerne.
 Procentændringen er angivet i faste 2004-priser med en fremskrivningsfaktor på 2,5% mens udgifterne er i løbende priser hvilket også er tilfældet for procentændringen i parentes.

I såvel kommuner som amtskommuner sker der et mindre fald i indsatsen over for stofmisbrugere målt på ændringerne i konto 5.45. Af totalen ses det, at det samlede fald er på 3% i faste 2004-priser, og det største fald finder sted i kommunerne, hvor der sker en ændring på 8%. Denne stort set uændrede indsats over for stofmisbrugere skal ses i lyset af den generelle opprioritering af indsatsen over for stofmisbrugere, som fandt sted i 2004 som følge af indførelsen af behandlingsgarantien. Undersøgelsen i 2003 viste således en stigning i budgetterne fra 2003 til 2004 på 12%.

Alkoholmisbrugere

Kontoen dækker over udgifter og indtægter, som vedrører ambulante behandling og døgnbehandling af alkoholskader efter sygehusloves §16.

	Enheder	Udgifter i 1.000 kr.
Amter	2004	129.508
	2005	131.939
	Ændring	2.431 Kr.
	Ændring (%)	-1% (2%)
Kommuner	2004	0
	2005	0
	Ændring	0
	Ændring (%)	0
Kbh., Frb. & Bornholm	2004	1.233 Kr.
	2005	1.305 Kr.
	Ændring	72 Kr.
	Ændring (%)	3% (6%)
Total	2004	130.741
	2005	133.244
	Ændring	2.502 Kr.
	Ændring (%)	-1% (2%)

Kilde: Oxford Research 2004
Procentændringen er angivet i faste 2004-priser med en fremskrivningsfaktor på 2,5% mens udgifterne er i løbende priser hvilket også er tilfældet for procentændringen i parentes.

Behandling af alkoholmisbrugere og behandling for alkoholskader ses af konto 5.44, at ligge på samme niveau som i 2004, idet faldet blot er på 1% i faste 2004-priser. Det samme var tilfældet for undersøgelsen i 2003, og der er således ikke afsat hverken flere eller færre midler til området, hvis der måles på konti 5.44.

Behandlingen af alkoholmisbrugere er en amtskommunal opgave, og kommunerne har derfor ingen udgifter på denne konto. I grupperingen bestående af Frederiksberg, Københavns Kommune og Bornholms Regionskommune er det kun sidstnævnte, som har udgifter på området, idet opgaven er placeret under H:S i hovedstadsområdet. I H:S oplyses det, at der ikke sker ændringer i det beløb, som er konteret til alkoholmisbrugere. Af regnskabsmæssige årsager er beløbet, som udgør 25,1 mio. kr., konteret på konto 5.44.

Hjemløse

Konto 5.42 omhandler botilbud til personer med særlige sociale problemer (Service-lovens §94 om herberger, forsorgscentre og krisecentre).

	Enheder	Udgifter i 1.000 kr
Amter	2004	285.195
	2005	282.505
	Ændring	-2.690
	Ændring (%)	-3% (-1%)
Kommuner	2004	4.485
	2005	2.982
	Ændring	-1.503
	Ændring (%)	-35%(-34%)
Kbh., Frb. & Bornholm	2004	58.672
	2005	64.936
	Ændring	6.264
	Ændring (%)	8%(11%)
Total	2004	348.352
	2005	350.442
	Ændring	2.071
	Ændring (%)	-2% (1%)

Kilde: Oxford Research 2004
Horsens Kommune indgår ikke i beregningerne.
Procentændringen er angivet i faste 2004-priser med en fremskrivningsfaktor på 2,5% mens udgifterne er i løbende priser hvilket også er tilfældet for procentændringen i parentes.

Tabel 1.8 viser en uændret indsats i forhold til udviklingen i botilbud til personer med særlige sociale problemer, idet ændringen i totalen er på minus 2% i faste 2004-priser. Det markante fald hos kommunerne dækker her udelukkende over et fald i Esbjerg Kommune på 35% som følge af budgetmæssige omplaceringer. Esbjerg Kommune er den eneste kommune, ud over Københavns Kommune og Frederiksberg kommune, der konterer på 5.42. Stigningen i Frederiksberg Kommune, Københavns Kommune og Bornholms Regionskommune skyldes primært en stigning på 50% i Frederiksberg Kommune. Udviklingen i Københavns Kommune samt Bornholms Regionskommune ligger for begge vedkommende på ca. 6%.

Undersøgelsen fra 2003 viste for konto 5.42 en samlet stigning på 8% i faste priser. Således sker der en afmatning i stigningstaksten i 2005 i forhold til den stigning, der fandt sted mellem budgetterne fra 2003 og 2004.

Konto 5.42 indeholder refusion, hvilket kan have betydning for udviklingen i udgifterne. Dog regnes der med refusion i såvel 2004 som i 2005, og dette bør derfor delvis udligne hinanden.

Sindslidende – konti 5.55 og 5.56

De to konti beskriver tilsammen udviklingen i udgifter og indtægter, som vedrører sindslidende. Konto 5.55 er botilbud til længerevarende ophold for sindslidende, og konto 5.56 er amtskommunale botilbud til midlertidigt ophold for sindslidende.

	Enheder	5.55	5.56	Total
Amter	2004 (1000 kr.)	374.439	23.055	397.494
	2005 (1000 kr.)	385.349	27.762	413.108
	Ændring (1000 kr.)	10.907	4.707	15.614
	Ændring (%)	0% (3%)	18% (20%)	1% (4%)
Kommuner	2004 (1000 kr.)	97.057	66.519	163.576
	2005 (1000 kr.)	119.253	51.060	170.313
	Ændring (1000 kr.)	22.196	-15.459	6.737
	Ændring (%)	20% (23%)	-25% (-23%)	2% (4%)
Kbh., Frb. & Bornholm	2004 (1000 kr.)	304.784	20.261	325.045
	2005 (1000 kr.)	286.824	20.399	307.223
	Ændring (1000 kr.)	-17.960	138	-17.822
	Ændring (%)	-8% (-6%)	-2% (1%)	-8% (-5%)
Total	2004 (1000 kr.)	776.280	109.835	886.115
	2005 (1000 kr.)	791.423	99.221	890.644
	Ændring (1000 kr.)	15.143	-10.614	4.529
	Ændring (%)	-1% (2%)	-12% (-10%)	-2% (1%)

Kilde: Oxford Research 2004
 Procentændringen er angivet i faste 2004-priser med en fremskrivningsfaktor på 2,5% mens udgifterne er i løbende priser hvilket også er tilfældet for procentændringen i parenteser.

Tabel 1.9 viser en uændret indsats over for gruppen af sindslidende i såvel kommunerne som i amtskommunerne. Dette dækker over en forventet stigning på 1% til 2% i amterne og kommunerne og et fald på 8% for de tre separat opgjorte kommuner. Faldet skyldes først og fremmest Københavns Kommune, hvor der sket overførsel fra konto 5.55 til konto 5.51 til køb af pladser.

Forskellen på udviklingen i de to konti (5.55 og 5.56) er markant. For amterne stiger konto 5.56 med 18%, hvorimod den falder med 25% hos kommunerne. Omvendt er der for amternes vedkommende ingen ændringer på konto 5.55 og en markant stigning på denne konto på 20% hos kommunerne.

For konto 5.55 er det faldet på 8% i Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune og Bornholms Regionskommune, der udjævner den store stigning hos de øvrige kommuner og resulterer i en samlet fald på blot 1%.

De ændringer, som finder sted på de to konti, udligner overordnet hinanden, og derfor sker der samlet set ikke ændringer i indsatsen over for gruppen af sindslidende. Udsvingene, som finder sted, sker således hovedsageligt på grund af omflytninger mellem de to konti.

Tendenserne i undersøgelsen fra 2003 var overordnet de samme. Her skete der også en stigning på konti 5.55 og et fald på 5.56. Samlet set skete der en budgetmæssig stigning fra 2003 til 2004 på 10%, mens der ikke forventes nogen ændringer fra 2004 til 2005.

1.3.2. Tilgrænsende konti

Afsnittet om de tilgrænsende konti omfatter udsatte grupper, men også andre grupper som for eksempel handicappede. Det er konto 5.39 om aktivitets- og samværstilbud, konto 5.51 om amtskommunale tilbud om midlertidigt ophold til handicappede, konto 5.52 om kommunale botilbud om midlertidigt ophold for personer med særlige behov og konto 5.53 om kontaktpersoner og ledsagerordninger.

Tabel 1.10: Tilgrænsende konti : 5.39, 5.51, 5.52 og 5.53

	Enheder	5.39	5.51	5.52	5.53	Total
Amter	2004 (1000 kr.)	341.004	83.473	143.136	254.360	821.973
	2005 (1000 kr.)	317.261	82.650	155.358	251.336	806.605
	Ændring (1000 kr.)	-23.743	-823	12.222	-3.024	-15.368
	Ændring (%)	-9% (-7%)	-3%(-1%)	6% (9%)	-4% (-1%)	-4% (-2%)
Kommuner	2004 (1000 kr.)	75.314	46.597	344.151	65.024	531.086
	2005 (1000 kr.)	77.972	45.926	361.886	71.931	557.715
	Ændring (1000 kr.)	2.658	-671	71.931	6.907	26.629
	Ændring (%)	1% (4%)	-4% (-1%)	3% (5%)	8% (11%)	3% (5%)
Kbh., Frb. Et Bornholm	2004 (1000 kr.)	21.823	28.148	94.216	74.562	218.749
	2005 (1000 kr.)	25.178	26.481	133.487	72.674	257.820
	Ændring (1000 kr.)	3.355	-1.667	39.271	1.888	39.071
	Ændring (%)	13% (15%)	8% (-6%)	38% (42%)	-5% (-3%)	15% (18%)
Total	2004 (1000 kr.)	438.141	158.218	581.503	393.946	1.571.808
	2005 (1000 kr.)	420.411	155.157	650.731	395.941	1.622.140
	Ændring (1000 kr.)	-17.730	-3161	69.228	1.995	50.332
	Ændring (%)	-6% (-4%)	-4% (-2%)	9% (12%)	-2 % (1%)	1% (3%)

Kilde: Oxford Research 2004
 Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune indgår ikke i beregningerne for konto 5.39.
 Københavns Kommune og Roskilde Amt indgår ikke i beregningerne for konto 5.51.
 Fyns Amt og Storstrøms Amt indgår ikke i beregningerne for konto 5.52.
 Procentændringen er angivet i faste 2004-priser med en fremskrivningsfaktor på 2,5% mens udgifterne er i løbende priser hvilket også er tilfældet for procentændringen i parenteser.

Af totalen ses en samlet forventet stigning på 1% i faste 2004-priser på de tilgrænsende konti. I amtskommunerne er der tale om et fald på 4%, hvorimod der i kommunerne og i de separat opgjorte kommuner forventes en stigning på henholdsvis 3% og 15%. Den betydelige stigning, som finder sted i de tre separate kommuner, dækker først og fremmest over ændringer i Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune på konto 5.52, hvor der foretages ændringer i indsatsen såvel som budgetmæssige justeringer.

Ses der på udviklingen i de enkelte konti, sker der kun moderate ændringer. Der sker en mindre nedgang på konto 5.51 (amtskommunale tilbud til midlertidigt ophold for udviklingshæmmede m.v.) idet der sker et fald på 4%, og på konto 5.53 (kontaktperson- og ledsageordninger (til sindslidende og handicappede) hvor faldet er på 2%. På konto 5.39 (aktivitets- og samværstilbud) sker der et mindre fald på 6%, hvilket først og fremmest skyldes ændringer i den amtskommunale indsats, som står for langt størstedelen af det samlede beløb, som er konteret på denne konti. Stigningen på 9%, som finder sted på konti 5.52 (kommunale botilbud til midlertidigt ophold for personer med særlige behov), skyldes, som tidligere omtalt, at der er omlagt midler i Københavns Kommune til køb af pladser fra konto 5.55 til konto 5.52.

I forhold til undersøgelsen i 2003 sker der på den samlede total for de tilgrænsende konti ingen ændringer. Der sker dog i dette års undersøgelse et mindre fald, hvis der ses på 5.39 og 5.51, i modsætning til den lille stigning, som undersøgelsen fra 2003

påviste, ville finde sted fra 2003 til 2004. Udviklingen i konto 5.53 er den samme for de to undersøgelser, mens der i dette års undersøgelse sker en større stigning på konto 5.52, end tilfældet var for undersøgelsen i 2003.

For Storstrøms amt gælder det, at de ikke indgår i beregningerne af konto 5.52, idet denne er brugt som "buffer" for de midler, som amtskommunen ikke ved, hvor de skal placeres i budgettet i henhold til de nye grundtakstregler. Denne form for budgettering fandt også sted fra 2003 til 2004, men i langt flere kommuner og amtskommuner. Det tyder således på, at de er blevet bedre til at kontere efter grundtakstmodellen, og at de ændringer, som ses i budgetterne, i højere grad er udtryk for en reel ændring i indsatsen.

Konto 5.08 - støtte til frivilligt socialt arbejde

Konto 5.08 behandles for sig, idet den hverken kan kategoriseres som en kernekonto eller en tilgrænsende konto.

	Enheder	Udgifter i 1.000 kr.
Amter	2004	8.408
	2005	8.985
	Ændring	577
	Ændring (%)	4% (7%)
Kommuner	2004	29.933
	2005	29.957
	Ændring	24
	Ændring (%)	-2% (0%)
Kbh., Frb. & Bornholm	2004	3.686
	2005	3.793
	Ændring	107
	Ændring (%)	0% (3%)
Total	2004	42.027
	2005	42.735
	Ændring	708
	Ændring (%)	-1 % (2%)

Kilde: Oxford Research 2004
 Københavns Kommune indgår ikke i beregningerne.
 Procentændringen er angivet i faste 2004-priser med en fremskrivningsfaktor på 2,5% mens udgifterne er i løbende priser hvilket også er tilfældet for procentændringen i parentes.

Som det ses af tabel 1.11, sker der samlet set ingen ændringer i den kommunale og amtskommunale støtte til frivilligt socialt arbejde, idet der sker et fald på 1% på konto 5.08 i faste 2004-priser. Der sker ingen større udsving i hverken kommunerne eller amtskommunerne, hvilket også var tilfældet for undersøgelsen i 2003.

Konto 5.08 er den blandt de undersøgte konti med de laveste samlede udgifter. Det fremgår af ovenstående tabel, at kontoen først og fremmest benyttes af kommunerne og i mindre grad af amtskommunerne.

Kapitel 2. Pladstalanalyse

I dette kapitel belyses udviklingen i antallet af pladser fra 2004 til 2005, som kommunerne samt amtskommunerne stiller til rådighed for socialt udsatte grupper.

Af kapitlet fremgår det, hvorvidt der er sket stigninger eller fald i antallet af pladser. De specifikke ændringer i de enkelte kommuner og amtskommuner fremgår ikke eksplicit af kapitlet, men findes i bilag B. Kommunernes samt amtskommunernes kommentarer til tallene er ligeledes anført her.

Det efterfølgende afsnit beskriver de former for pladser, som undersøgelsen fokuserer på. Udviklingen i antallet af pladser til socialt udsatte grupper bør læses med en række forbehold. Disse er ligeledes indeholdt i næste afsnit.

For amtskommunerne samlet set, er der overordnet en forventning om en stigning i antal pladser til socialt udsatte grupper, hvorimod billedet af den samlede indsats i kommunerne er en anelse mere uklart, idet der både sker stigninger og fald. De steder, hvor der sker en ændring, er der dog generelt tale om mindre forskydninger.

2.1. Analysens fokus og forbehold

Af Tabel 2.1 fremgår de paragraffer, undersøgelsen afdækker. Disse er udvalgt af Rådet for Socialt Udsatte. Hovedparten af paragrafferne er omfattet af Serviceloven, dog ligger pladser vedrørende alkoholmisbrugere under Sygehusloven.

En del af paragrafferne i undersøgelsen omhandler i første omgang den amtskommunale indsats. Dog budgetterer enkelte kommuner i visse tilfælde på amtskommunale konti, hvorfor samme skema er sendt ud til såvel amtskommuner som kommuner.

Lovgivning	Indhold
Serviceloven §85	Døgnbehandling af stofmisbrugere på egne pladser
Serviceloven §85	Døgnbehandling af stofmisbrugere på private pladser
Serviceloven §85	Dagbehandling af stofmisbrugere på egne pladser
Serviceloven §85	Dagbehandling af stofmisbrugere på private pladser
Sygehusloven §16	Døgnbehandling af alkoholmisbrugere på egne pladser
Sygehusloven §16	Døgnbehandling af alkoholmisbrugere på private pladser
Sygehusloven §16	Dagbehandling af alkoholmisbrugere på egne pladser
Sygehusloven §16	Dagbehandling af alkoholmisbrugere på private pladser
Serviceloven §88	Væresteder
Serviceloven §92	Pladser i boformer til længerevarende ophold, asyler og pensionater
Serviceloven §93, stk. 1, nr. 2	Boformer til midlertidigt ophold
Serviceloven §94	Hjemløseinstitutioner
Serviceloven §93A	Kvindekrisecentre
Serviceloven §91	Kommunalt tilbud til personer med betydeligt nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevner eller særlige sociale problemer

Kilde: De benyttede paragraffer er udvalgt af sekretariatet for Rådet for Socialt Udsatte.

Analysen i år belyser i modsætning til analysen fra 2003 også udviklingen i antallet af de kommunale pladser placeret under §91.

Af bilag B ses de udfyldte eksemplarer af skemaerne, som kommunerne og amtskommunerne har fået tilsendt. Af skemaerne fremgår ligeledes de kommentarer, kommunerne og amtskommunerne har haft til udviklingen i antallet af pladser. Et mere dybdegående indblik i kommunernes og amtskommunernes indsats på området kan derfor fås af bilag B.

Forbehold

Der er en lang række overordnede forbehold, det er vigtigt at være opmærksom på, når tallene for antallet af pladser vurderes.

- Kommunerne og amtskommunerne har ikke alle opgjort tallene på samme måde. Det skyldes i høj grad, at antallet af pladser er behovsbetonet. Herved har mange kommuner og amtskommuner vurderet, at det kun har været muligt at give et øjebliksbillede, og det har samtidig været vanskeligt at give en vurdering af tallene for 2005. Andre kommuner og amtskommuner har opgjort tallene på baggrund af udviklingen i budgetterne. Omvendt kan problemet her være, at tallene for 2005 kan ændre sig grundet ændringer i behovet.
- Der må regnes med en vis grad af fleksibilitet i systemet, idet der er mulighed for at benytte institutioner med ledige pladser inden for andre områder til at tage presset fra overbelastede områder. Derved bliver antallet af pladser ikke fuldstændigt dækkende for niveauet af indsatsen.
- Undersøgelsen fokuserer kun på ændringer fra 2004 til 2005, hvilket betyder, at nedskæringer/opprioriteringer i 2004 eller planlagte nedskæringer/opprioriteringer for 2006 og fremefter ikke er med i beregningerne.
- Det er ikke alle tilbud, som bliver opgjort i antallet af pladser. De bliver i stedet opgjort i antallet af personer i behandling. Dette drejer sig især om dagpladser til stofmisbrugere og alkoholmisbrugere. Hvor det har været muligt, er der her blevet foretaget en vurdering af udviklingen i antallet af behandlinger.
- I enkelte tilfælde er ændringerne forårsaget af skift mellem de forskellige former for pladser. Her vil det se ud som om, der sker en ændring i indsatsen, uden at det reelt har betydning for den samlede indsats. Dette gør sig især gældende i forbindelse med omlægning af døgnbehandlingstilbud til dagbehandlingstilbud.
- Amtskommunerne sælger i enkelte tilfælde pladser til andre amtskommuner. Disse pladser indgår i beregningerne for nogle af amtskommunerne, mens de er undladt for andre. Det er så vidt muligt kun udviklingen i pladserne i amtskommunerne, som afsnittet beskriver.
- Afsnittet afdækker ikke indholdet og kvaliteten af indsatsen, men beskriver udelukkende, om der sker ændringer i antallet af pladser.

2.2. Antallet af pladser

Undersøgelsen af udviklingen i antallet af pladser er opdelt på kommuner og amtskommuner. Resultaterne angives i to tabeller, én for kommunerne og én for amtskommunerne. Hvorvidt der er tale om en stigning, et fald eller et uændret antal pladser i år 2005 i forhold til 2004, angives i tabellerne med pile. Størrelsen af de eventuelle ændringer fremgår ikke af tabellen. En stigning på én plads bliver derfor grafisk udtrykt på samme måde som en stigning på 20 pladser. Bilag B indeholder den præcise ændring i antallet af pladser.

Antallet af pladser på kvindekrisecentre er inkluderet i undersøgelsen. Denne opgave varetages imidlertid ofte af selvejende institutioner i kommunerne og amtskommunerne, og det har derfor i flere tilfælde ikke været muligt at komme med oplysninger om udviklingen på dette område. Feltet vil i disse tilfælde stå blankt, men dette er ikke ensbetydende med, at der ikke er nogen indsats på området. Det samme kan i enkelte tilfælde gøre sig gældende i forhold til indsatsen overfor hjemløse.

Pladser i amtskommunerne

Nedenstående tabel viser udviklingen i antallet af pladser i amtskommunerne. Der ses overordnet en forventning om en stigning i indsatsen målt på antallet af pladser.

Tabel 2.2: Udviklingen fra 2004 til 2005 i antallet af pladser i amtskommunerne													
	Frederiksborg Amt	Fyns Amt	Københavns Amt	Nordjyllands Amt	Ribe Amt	Ringkøbing Amt	Roskilde Amt	Storstrøms Amt	Sønderjyllands Amt	Vejle Amt	Vestsjællands Amt	Viborg Amt	Århus Amt
Døgnbehandling af stofmisbrugere på egne pladser §85		↔		↑		↔	↔	↔		↔	↔		↔
Døgnbehandling af stofmisbrugere på private pladser §85	↔		↔	↓	↓		↔	↔		↔	↔	↔	↔
Dagbehandling af stofmisbrugere på egne pladser §85	↔	↔	↔	↔	↑		↑	↔	↔	↔	↔	↔	
Dagbehandling af stofmisbrugere på private pladser §85							↔						
Døgnbehandling af alkoholmisbrugere på egne pladser §16		↔	↔	↑									↔
Døgnbehandling af alkoholmisbrugere på private pladser §16	↔		↔	↔	↔	↔	↔	↔	↓		↔	↔	
Dagbehandling af alkoholmisbrugere på egne pladser §16	↔	↔	↔	↔			↑	↔	↔		↑		↔
Dagbehandling af alkoholmisbrugere på private pladser §16									↑		↓		
Væresteder §88		↓		↔	↔		↔			↔		↑	↔
Pladser i boformer til længerevarende ophold, asyler og pensionater §92		↑	↔	↔	↑	↑		↑		↑		↓	↔
Boformer til midlertidigt ophold §93		↓	↑	↔	↑		↔			↔		↑	
Hjemløseinstitutioner §94	↑	↔	↑	↔	↔	↓	↔	↑	↔	↔		↔	↔
Kvindekrisecentre §93A		↑	↔	↔	↔	↑	↔	↔	↔			↔	↔
Kommunale behandlingspladser §91		↑			↔							↑	↔
Total	↑	↑	↑	↓	↑	↓	↑	↑	↔	↑	↔	↑	↔

Kilde: Oxford Research 2004
Mangler at få pladstal for Storstrøms Amt.
Blanke felter betyder enten, at der ikke er nogen indsats, eller at det ikke har været muligt at fremskaffe oplysninger om udviklingen.
I totalen vil en ændring på blot en enkelte plads være illustreret med en opadrettet eller nedadrettet pil.

Totalen viser, at der overvejende forventes en stigning i antallet af pladser til socialt udsatte grupper. I 7 amter forventes der en stigning i det totale antal af pladser, mens der i 2 amter forventes et fald. 2 amter forventer samlet set ingen ændringer i antallet af pladser.

På området for *stofmisbrug* forventes der generelt uændret indsats. Det fald, der sker på stofmisbrugsområdet, er på antallet af døgnpladser i Nordjyllands Amt og Ribe Amt. I Ribe Amt kan der derimod ses en mindre stigning i antallet af pladser til dagbehandling, og ændringerne bygger her på en omlægning af døgnpladser til dagpladser. Roskilde Amt forventer ligeledes en stigning i dagbehandlingen til stofmisbrugere. I undersøgelsen fra 2003 var der på stofmisbrugsområdet i langt højere grad tegn på en omlægning fra døgnbehandling til dagbehandling. Denne omlægning forventes ikke i samme omfang fra 2004 til 2005, hvor der også generelt er langt færre udsving i pladsudviklingen over for stofmisbrugerne, end det var tilfældet fra 2003 til 2004.

Som det ses af tabellen, er det et fåtal af amterne, som benytter sig af private pladser til dagbehandlingen af stofmisbrugerne, hvilket også var tilfældet for undersøgelsen i 2003.

Udviklingen i antallet af pladser til *alkoholmisbrugere* enten stiger eller forbliver på samme niveau i 2005 som i 2004. Sønderjyllands Amt og Vestsjællands Amt står tilsammen for en relativ stor stigning på hhv. 30 og 15 pladser, om end tabel 2.2 viser, at der for de to amter sker fald i købet af private pladser. Roskilde Amt har oprettet et nyt projekt, hvilket har medført en stigning i antallet af pladser. Stigningen i døgnpladser i Nordjyllands Amt skyldes en stigning på 3 døgnpladser for stofmisbrugere til alkoholmisbrugere. Som det også var tilfældet for undersøgelsen i 2003, er der ingen klare tendenser i udviklingen fra 2004 til 2005 i antallet af pladser, som amterne stiller til rådighed over for gruppen af alkoholmisbrugere. Dog er der enkelte tegn på en omlægning fra døgn- til dagpladser.

På §92 området er der en generel opprioritering af antallet af pladser. Viborg Amt er i skemaet den eneste amtskommune, der har et fald i antallet af pladser under §92, men dette skyldes flytning af 40 pladser til §91. Ændringen skal ses som en generel tendens på omlægning til §92 pladser, som følge af et øget fokus på at kunne tilbyde længerevarende boformer. Denne tendens er noget mere udbredt, end det var tilfældet for undersøgelsen i 2003.

På de resterende paragraffer forventes der kun mindre ændringer i antallet af pladser, og der er ingen entydig retning på disse ændringer, med undtagelse af kvindecentre under §94 hvor der i Fyns amt sker en stigning på 6 pladser, og Ringkøbing amt hvor der sker en stigning på 1 plads.

Pladser i kommunerne

Nedenstående tabel viser udviklingen i antallet af pladser i kommunerne.

Tabel 2.3: Udviklingen fra 2004 til 2005 i antallet af pladser i kommunerne									
	Esbjerg Kommune	Helsingør Kommune	Horsens Kommune	Kolding Kommune	Randers Kommune	Århus Kommune	Aalborg Kommune	Københavns Kom.	Frederiksberg Kom.
Døgnbehandling af stofmisbrugere på egne pladser §85	↑				↔		↔	↔	
Døgnbehandling af stofmisbrugere på private pladser §85					↓	↔	↔	↓	
Dagbehandling af stofmisbrugere på egne pladser §85					↔	↔	↔	↔	
Dagbehandling af stofmisbrugere på private pladser §85				↔				↓	↔
Væresteder §88	↔	↔	↓	↔		↔	↔	↑	↔
Pladser i boformer til længerevarende ophold, asyler og pensionater §92	↑		↓		↑	↑	↑	↓	
Boformer til midlertidigt ophold §93	↔		↔		↓		↔	↑	↔
Hjemløseinstitutioner §94	↔				↑			↔	↔
Kvindekrisecentre §93A								↔	
Kommunale behandlingspladser §91	↔	↔	↔		↓	↔	↑	↔	
Total	↑	↔	↓	↔	↓	↑	↑	↓	↔
<small>Kilde: Oxford Research 2004 Blanke felter betyder enten, at der ikke er nogen indsats, eller at det ikke har været muligt at fremskaffe oplysninger om udviklingen. Bornholms Regionskommune er ikke medtaget, da der i øjeblikket ikke opgøres på de samme paragraffer grundet omlægning. I totalen vil en ændring på blot en enkelt plads være illustreret med en opadrettet eller nedadrettet pil.</small>									

Overordnet er der ikke noget entydigt billede af, at kommunernes indsats overfor socialt udsatte grupper stiger eller falder målt på antallet af pladser. I tre kommuner falder antallet af pladser, i tre kommuner sker der en stigning, og i tre kommuner er antallet af pladser konstant.

Som opgørelsen viser, er der mange kommuner, der ikke har aktiviteter på de udvalgte paragrafer, hvilket i flere tilfælde skyldes, at opgaven løftes af amtet.

Ses der samlet på området for *stofmisbrug*, er der en indikation af en uændret indsats, med enkelte undtagelser i Esbjerg, Randers og Københavns kommune. Der er ikke noget entydigt billede af bevægelserne, men der nedlægges dog døgnpladser i to kommuner. I forhold til undersøgelsen i 2003 sker der heller ikke nogen entydige ændringer.

På §92 er der en generel udvidelse i antallet af pladser, hvilket forklares med, at længerevarende ophold i mange tilfælde har en bedre effekt overfor målgruppen end midlertidige ophold. I Københavns Kommune sker der dog et skift i modsatte retning, idet §92 pladser flyttes til §93 pladser. Tendensen med en stigning i antallet af §92 pladser gjorde sig også gældende i undersøgelsen fra 2003.

En lang række af de kommunale pladser er placeret på §91 (kommunalt tilbud til personer med betydeligt nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevner eller særlige sociale problemer). Der sker overordnet ingen ændringer i antallet af pladser på §91. De

justeringer, som finder sted i Randers og Aalborg kommune, er kun på én enkel plads.

Samlet set sker der kun små justeringer i antallet af pladser fra 2004 til 2005. Det samme var tilfældet for undersøgelsen fra sidste år af ændringerne fra 2003 til 2004. Dog påviste sidste års undersøgelse i højere grad en samlet stigning i antallet af pladser i kommunerne, end det er tilfældet for dette års undersøgelse.

Ingen kommuner har indberettet nogen pladser under alkoholmisbrug, med henvisning til at det er en amtskommunal opgave. Derfor er dette indsatsområde ikke medtaget i tabellen.

Bornholms Regionskommune er ikke medtaget i opgørelsen af antallet af behandlingspladser, da der i øjeblikket ikke opgøres på de samme paragraffer grundet omlægning. Der er iværksat en undersøgelse, der skal kortlægge antallet af pladser på de forskellige behandlingstilbud. Samlet anslås antallet af pladser i regionskommunen til 500.

Kapitel 3. Overordnet kvalitativ vurdering

Som nævnt i indledningen, er kapitlet bygget op omkring telefoninterview med nøglepersoner i kommunerne og amtskommunerne. Det er gjort for at få en overordnet vurdering af udviklingen i indsatsen over for de socialt udsatte grupper; stofmisbrugere, alkoholmisbrugere, prostituerede, hjemløse og psykisk syge.

Det skyldes, at den kommunale og amtskommunale indsats over for socialt udsatte grupper ikke i alle tilfælde vil være afspejlet i budgetterne eller i antallet af pladser. Derfor er den kvalitative analyse medtaget, for at få en overordnet vurdering af ændringerne i indsatsen, samt årsagen til denne ændring. Desuden opfanger den kvalitative vurdering forbedringer i indsatsen, som er grundet i en øget effektivisering, hvilket ikke nødvendigvis kommer til udtryk gennem budgetterne eller tallene for pladser. En kvalitativ vurdering vil derfor opfange de nuancer, der er i indsatsen over for socialt udsatte grupper.

Begrænsningen i interviewformen ligger i, at det ikke umiddelbart er muligt at kontrollere oplysningerne, og at der ofte vil være en tendens til at fremhæve nye tiltag. Oxford Research har desuden oplevet, at nye tiltag, som blev afdækket i undersøgelsen i 2003, og som således skulle have været gennemført i 2004, reelt først igangsættes i 2005 og således reelt både tæller som nye tiltag i undersøgelsen fra 2003 og denne undersøgelse fra 2004.

3.1. Sammenfatning

Ses der på den samlede kvalitative vurdering af indsatsen over for socialt udsatte grupper, sker der så godt som ingen steder et decideret fald i indsatsen. De steder, hvor niveauet for 2005 ikke er det samme som for 2004, sker der stigninger.

I undersøgelsen fra 2003 var der stort set tale om en ensidig stigning i indsatsen over for gruppen af stofmisbrugere og hjemløse, hvilket på stofmisbrugsområdet først og fremmest var afledt af behandlingsgarantien. Stigningen på de to områder er ikke helt så ensidig i dette års undersøgelse. Derimod tyder det på, at der er sat øget fokus på alkoholområdet og indsatsen over for de psykisk syge.

Helt overordnet er der en klar tendens til øget fokus på gruppen af dobbeltdiagnosepatienter. Det er kommunernes og amtskommunernes klare vurdering, at de før i tiden har haft svært ved at løfte opgaven over for denne gruppe af socialt udsatte. Der er derfor mange nye tiltag over for denne gruppe, og der igangsættes flere nye projekter i 2005, som skal opkvalificere indsatsen over for gruppen af dobbeltdiagnosepatienter.

Desuden sættes der i mange kommuner og amtskommuner øget fokus på udslusningsprocessen og derved på at få integreret gruppen af socialt udsatte bedre i samfundet.

Som noget nyt har enkelte kommuner og amtskommuner valgt at gå nye veje for at afdække behovet i gruppen af socialt udsatte ved hjælp af brugerundersøgelser. Samtidig er der flere steder sat fokus på at foretage en kvalitativ opkvalificering af indsatsen gennem omstruktureringer. Det er vurderingen, at der i de senere år, mange ste-

der sket markante effektivitetsforbedringer i behandlingen såvel som i forvaltningerne.

Der er overordnet stor forskel på, hvordan kommunerne og amtskommunerne vælger at strukturere indsatsen over for de socialt udsatte grupper. Således tænkes hele misbrugsområdet sammen i nogle kommuner og amtskommuner, mens der andre steder er en klar adskillelse af områderne. Dog ses det ofte, at en koordinering af indsatsen over for hele gruppen af socialt udsatte finder sted.

Som skemaerne fra kommunerne og amtskommunerne viser, sker der stigninger i indsatsen mange steder. Stigningerne skyldes hovedsageligt igangsættelse af nye projekter, som er finansieret af centrale midler i form af pulje- og satsmidler. Det er kun i få tilfælde, at stigningen i indsatsen reelt betyder, at kommunerne eller amtskommunerne selv afsætter flere midler til området. I de fleste tilfælde, hvor kommunernes eller amtskommunernes egen finansiering reelt stiger, sker det ofte som følge af, at projektet, som tidligere har kørt for centrale midler, ophører, og at kommunen eller amtskommunen selv vælger at køre det givne projekt videre for egne midler.

De ændringer, som finder sted i indsatsen, begrundes overordnet med, at de sker for at forbedre den samlede indsats. Dog kan det ikke udelukkes, om end der ikke er klare udsagn for dette, at en del af ændringerne sker af økonomiske årsager. Således er byrdefordelingen anderledes i §92 og §93 tilbud, end det er tilfældet for eksempelvis §94 tilbud. På tilsvarende vis kan skiftet imod en mere ambulans behandling frem for døgnbehandlingen delvist være økonomisk begrundet. Det skal dog pointeres, at kommunernes og amtskommunernes økonomiske incitament i forhold til ovenstående punkter ikke er afdækket i undersøgelsen.

Stofmisbrugere

I undersøgelsen, som Oxford Research gennemførte i 2003, var der en klar stigning i indsatsen over for gruppen af stofmisbrugere, hvilket først og fremmest var forårsaget af behandlingsgarantien samt et generelt øget fokus på gruppen af stofmisbrugere. Dette års telefoninterview tyder på en lavere stigning i indsatsen over for stofmisbrugere fra 2004 til 2005, end det var tilfældet fra 2003 til 2004. Fokuseringen på de helt unge grupper af stofmisbrugere (unge under 18 år og gruppen mellem 18 og 24 år) fortsætter i 2005, og flere af de kommuner og amtskommuner, som ikke havde en specifik indsats over for gruppen i 2004, planlægger at igangsætte den i 2005. Især sættes der flere steder fokus på hashmisbruget. Desuden oplyser flere kommuner og amtskommuner, at de oplever en tilgang i antallet af unge blandingsmisbrugere.

Af nye initiativer kan nævnes, et projekt som omfatter hashbehandling på arbejdspladserne, samt projekter hvor der specifikt sættes fokus på stofmisbrug blandt flygtninge og indvandre.

Alkoholmisbrugere

Alkoholmisbrugere er klart den af de fem udsatte grupper, som den kvalitative undersøgelse afdækker, hvor den største stigning i indsatsen finder sted. Denne stigning skal ses i sammenhæng med forventningerne til den forventede behandlingsgarantien over for gruppen, som i givet fald kommer til at gælde fra midten af 2005, men hvor kommunernes og amtskommunernes forpligtigelser på nuværende tidspunkt ikke er bestemt. I forbindelse med behandlingsgarantien er der således kun tale om en for-

ventet stigning i indsatsen. Derudover finder der en generel stigning sted som følge af puljemidler til indsatsen over for børn af misbrugsfamilier. Det betyder, at så godt som alle kommuner og amtskommuner øger indsatsen på dette område. Det er for flere sider vurderingen, at det øgede fokus på området både i pressen og politisk har betydning for den stigning i indsatsen, som finder sted, bl.a. som følge af at søgningen til området er steget.

Prostituerede

Indsatsen over for gruppen af prostituerede er i forvejen begrænset, og der er, som det også var tilfældet i 2003-2004 undersøgelsen, ikke tegn på de store ændringer i indsatsen i 2005. Den indsats, som er decideret rettet mod gruppen, finder udelukkende sted i de største byer, og flere steder sker det i form af økonomisk støtte til institutioner, som ikke direkte er placeret under kommunerne eller amtskommunerne. Det betyder dog ikke, at kommunerne og amtskommunerne i resten af landet ikke kender til gruppen, idet de har kontakt til de prostituerede i forbindelse med den generelle indsats over for de socialt udsatte grupper.

Hjemløse

Det forventes overordnet, at indsatsen over for gruppen af hjemløse fastholdes eller stiger i 2005 i forhold til 2004. I undersøgelsen fra 2003 var der tendenser til et skift fra midlertidige pladser til §92 pladser. Dette skift fortsætter i 2005 og skal formentlig ses i sammenhæng med, at kommunerne og amtskommunerne forsøger at løfte indsatsen over for dobbeltdiagnose patienter, som der er en tendens til falder gemmen systemet, idet der er tvivl om, hvor opgaven skal løftes. Desuden bør det nævnes, at der flere steder eksperimenteres med alternative boformer over for gruppen af hjemløse, hvor formålet overordnet er at integrere dem bedre i samfundet.

Psykisk syge

Det er kommunernes og amtskommunernes vurdering, at der også i 2005 sættes øget fokus på indsatsen over for de psykisk syge, hvilket nogle steder begrundes med øget politisk fokus på området. Desuden er penge fra psykiatripuljen en del af forklaringen. Som det også blev beskrevet i forbindelse med de hjemløse, er der især fokus på at skabe tilbud til dobbeltdiagnose patienterne og oprettelsen af længerevarende bo-tilbud (§92). Flere steder sættes der øget fokus på gruppen af unge psykisk syge.

3.2. Vurderingen af indsatsen

Kapitlet er opbygget omkring de kvalitative telefoninterview med kommunerne og amtskommunerne. Der er i interviewet blevet spurgt til den forventede udvikling af indsatsen over for stofmisbrugere, alkoholmisbrugere, prostituerede, hjemløse og psykisk syge. De overordnede resultater kan ses i to skemaer; ét for amtskommunerne og ét for kommunerne. Bevægelserne i indsatsen er angivet med pile. Det bør bemærkes, at kapitlet ikke afdækker niveauet af indsatsen, men udelukkende er en vurdering af, om der sker stigninger, fald eller om indsatsen er uændret i forhold til 2004.

I enkelte tilfælde har det ikke været muligt at afdække alle områderne. Dette er symboliseret ved, at feltet står blankt i tabellen. Har kommunen eller amtskommunen ingen indsats på området, er dette symboliseret med et nul (0) i tabellen.

Kapitlet indeholder også en mere detaljeret beskrivelse af de enkelte kommuners og amtskommuners indsats over for socialt udsatte grupper, baseret på de gennemførte interview.

Den amtslige vurdering

Tabellen viser amtskommunernes vurdering af, om der sker ændringer i indsatsen over for de socialt udsatte grupper.

Tabel 3.1: Vurdering af ændringen i indsatsen fra 2003 til 2004 i amtskommunerne

	Stof- misbrugere	Alkohol- misbrugere	Prostituerede	Hjemløse	Psykisk syge
Frederiksborg Amt	↑	↑	0	↑	↔
Fyns Amt	↑	↔	↔	↑	↔
Københavns Amt	↑	↑	0	↑	↔
Nordjyllands Amt	↑	↑	0	↑	↑
Ribe Amt	↔	↔	↔	↔	↑
Ringkøbing Amt	↔	↑	0	↑	↑
Roskilde Amt	↔	↑	↔	↔	
Storstrøms Amt	↔	↑	0	↑	↑
Sønderjyllands Amt	↑	↑	0	↔	↑
Vejle Amt	↑	↑	↔	↑	↑
Vestsjællands Amt	↑	↑	0	↔	↔
Viborg Amt	↔	↔	0	↔	↔
Århus Amt	↑	↔	↑	↑	↑

Kilde: Oxford Research 2004

Som det fremgår af skemaet, er det amtskommunernes vurdering, at der ikke sker reelle nedskæringer på nogen af indsatsområderne. Det samme var tilfældet for undersøgelsen i 2003. I forhold til stofmisbrugsområdet er der dog sket en stagnation i indsatsen, både hvad angår selve ændringen i indsatsen, men også i antallet af amtskommuner hvor der finder en stigning sted.

Som det også var beskrevet i indledningen, er der en klar stigning i indsatsen over for gruppen af alkoholmisbrugere. En stigning, som hovedsageligt vil være finansieret af centrale midler. I mange amtskommuner skyldes stigningen det øgede fokus på børn af misbrugsfamilier, men mange steder sker der også en stigning i indsatsen på baggrund af andre tiltag.

Indsatsen over for de prostituerede ændres ikke, hvilket også var tilfældet for undersøgelsen i 2003. Den stigning, som sker i Århus Amt, er af økonomisk karakter, og medfører således i sig selv ikke ændringer i indsatsen over for de prostituerede.

I forhold til gruppen af hjemløse, sker der en klar stagnation af indsatsen, i forhold til hvad sidste års undersøgelse viste. Indsatsen over for de hjemløse må dog klart betegnes som et område, amtskommunerne har fokus på. Det er amtskommunernes vurdering, at der er kommet flere tilbud til gruppen over den seneste årrække. I 2005

oprettes der mange steder nye botilbud til gruppen, samtidig med at amtskommunerne generelt intensiverer indsatsen over for de hjemløse med dobbeltdiagnose.

Den største ændring i indsatsen, i forhold til undersøgelsen i 2003, sker over for gruppen af psykisk syge. I langt de fleste amtskommuner er der en forventning om en øget indsats i 2005 i forhold til 2004. Stigningen er først og fremmest udtryk for en øget indsats over for gruppen af psykisk syge med dobbeltdiagnose, men også i forhold til indsatsen over for unge psykisk syge.

Den amtslige vurdering

Frederiksborg Amt: Over for gruppen af stofmisbrugere øges indsatsen i Frederiksborg amt. Der sættes yderligere fokus på gruppen af unge hashmisbrugere, idet særlige behandlingsforløb igangsættes. Generelt vil der i 2005 være en bredere og mere kvalitativ tilgang til de unge misbrugere, samtidig med at der kommer et tilbud til kriminelle misbrugere om behandling under afsoning, og endelig sker der en styrkelse af indsatsen over for misbrugere i kommunal aktivering. I forhold til alkoholmisbrugerne har Frederiksborg Amt allerede behandlingsgaranti på området. I 2005 sker der kvalitative ændringer af indsatsen gennem omstruktureringer med det formål at løfte den samlede indsats. Frederiksborg Amt har desuden netop taget et nyt ambulatorium i brug, samtidig med at der ansættes to nye medarbejdere til at løfte indsatsen over for børn af misbrugsfamilier. I indsatsen over for gruppen af hjemløse sker der et kvalitativt løft, samtidig med at der åbnes en nyt natcafé i tilknytning til et natherberg. Indsatsen over for gruppen af psykisk syge ændres ikke, men der sker en omlægning af pladser fra §93 til §92. Frederiksborg Amt havde en kraftig forøgelse af indsatsen i 2003, idet der blev oprettet 26 nye pladser til de psykisk syge. Amtet har ingen specifik indsats rettet mod gruppen af prostituerede.

Fyns Amt: Der er generelt sket en forbedring af indsatsen over for socialt udsatte grupper. I forhold til stofmisbrugerne sker der en øget indsats i Fyns amt. Antallet af basispladser fastholdes, men en række nye tilbud igangsættes - typisk finansieret ved hjælp af puljepenget fra centralt hold. Over for gruppen af unge stofmisbrugere opstarter et nyt hashbehandlings dagstilbud, mens indsatsen over for gruppen af voksne misbrugere bl.a. intensiveres gennem et projekt, som skal styrke behandlingen af indsatte i Nyborg Statsfængsel. Projektet indeholder 14 pladser. Desuden sættes der fokus på børn i familier med stofmisbrug. Indsatsen over for gruppen af alkoholmisbrugere forventes at blive fastholdt i 2005. Amtet har i flere år været forsøgsamt i forhold til indsatsen over for børn i familier med alkoholproblemer. Denne indsats styrkes og gøres permanent nu. I forhold til gruppen af prostituerede ændres indsatsen ikke. Amtet har ikke egne institutioner, men medfinansierer en primærkommunal indsats på området. Der er på hjemløseområdet ved at blive bygget alternative plejehjemspladser i forbindelse med to forsorghjem, ligesom der sker en udvidelse af et forsorghjem i Svendborg. På den baggrund må indsatsen over for gruppen af hjemløse betegnes som stigende i Fyns amt. Der sker overordnet ingen ændringer i indsatsen over for de psykisk syge.

Københavns Amt: Indsatsen over for de socialt udsatte grupper i Københavns amt løftes i 2005 bl.a. på det kvalitative niveau, idet der til stadighed sættes fokus på at effektivisere den administrative struktur og dokumentation på området. I forhold til gruppen af stofmisbrugere sker der en forbedring af indsatsen, idet indsatsen over for dobbeltdiagnose patienter øges. Samtidigt sker der en opjustering af familiebehandlingen, idet et forsøg med støtte til stofmisbrugende forældre gøres permanent.

Der sker overordnet ikke ændringer i indsatsen over for alkoholmisbrugerne, med undtagelse af et projekt til børn af misbrugsfamilier, hvortil der ansættes to nye medarbejdere ved hjælp af centrale puljemidler. Indsatsen over for alkoholmisbrugerne skal i Københavns amt i høj grad ses i sammenhæng med indsatsen over for de andre socialt udsatte grupper, idet der både i forhold til kronisk sindslidende med misbrug er skræddersyet særlige tilbud, i forhold til hjemløse med misbrugsproblemer etableres særlige tilbud og i forhold til sindslidende med misbrug etableres nyt tilbud. På hjemløseområdet etableres således 10 nye pladser til hjemløse med misbrugsproblemer. Der sker umiddelbart ingen mærkbare ændringer i indsatsen over for gruppen af psykisk syge.

Ribe Amt: I forhold til indsatsen over for gruppen af stofmisbrugere vurderes det i Ribe amt, at der vil finde en større indsats sted i 2005, end det var tilfældet i 2004. Det sker på trods af, at området vil blive udsat for besparelser, men idet Ribe amt har et meget højt forbrug på området, og at besparelserne vil tage form af omlæggelser, vurderes det, at det ikke vil få negativ effekt på selve indsatsen. Overordnet er Ribe amt i gang med en omlægning fra døgn- til dagsbehandling, og der åbnes desuden et nyt værested for aktive narkomaner. I forhold til gruppen af alkoholmisbrugere er indsatsen uændret. Det vurderes dog, at der er en stigende efterspørgsel på området, som dels kan hænge sammen med den øgede fokusering på gruppen af alkoholmisbrugere. Der sker heller ikke ændringer i indsatsen over gruppen af hjemløse eller over for de prostituerede. Indsatsen over for psykisk syge forventes at stige i 2005. Der arbejdes i øjeblikket på en ny helhedsplan, som overordnet skal styrke indsatsen, men alle initiativer er på nuværende tidspunkt ikke fastlagt. Sikkert er det dog, at indsatsen over for de yngre dobbeltdiagnose patienter øges, idet der oprettes et nyt botilbud med 6 pladser. Overordnet vil der blive sat fokus på i højere grad at skabe differentieret bo-tilbud, der bedre matcher efterspørgslen. Desuden er der planer om at oprette en række akutte overnatningspladser (botilbud) til sindslidende.

Nordjyllands Amt: I forhold til gruppen af stofmisbrugere øges indsatsen, idet der åbnes et nyt kombineret metadonudleverings-/værested i Hjørring kommune. I Nordjyllands amt øges indsatsen over for gruppen af alkoholmisbrugere også, dels som følge af en mere struktureret behandling, og dels fordi der sker en reel aktivitetsudvidelse. Der sker en stigning i købet af pladser, mens amtet, ved hjælp af puljepenge, øger indsatsen over for børn i misbrugsfamilier. Indsatsen over for de hjemløse øges også. Det sker med midler fra storbypuljen, som bruges til en tilbygning på et forsorgshjem, hvor der samlet set sker en nettostigning på to pladser. Desuden oprettes et tilbud, som kun gælder for hjemløse kvinder. Over for gruppen af psykisk syge stiger indsatsen i 2005, bl.a. som følge af puljepenge. Der sker en generel styrkelse af omsorgstilbudene, idet der sættes øget fokus på de klienter, som ikke umiddelbart passer ind i nogen af de eksisterende tilbud, og derfor oprettes der et nyt §93 døgn-tilbud. Det er eksempelvis personer, som også har et misbrugsproblem. Derudover er der givet penge til et projekt, som skal løbe over to år, hvor fokus vil være på de psykisk syge, som findes i de mindre kommuner i amtet, og hvor den kommunale indsats ikke altid er dækkende. Amtet har ingen samlet indsats over for gruppen af prostituerede.

Ringkøbing Amt: Indsatsen over for gruppen af stofmisbrugere forventes overordnet at fortsætte uændret i 2005. Dog arbejdes der med at forbedre indsatsen og gøre den mere etableret. Samtidig sker der en øget fokusering på udslusningsprocessen. Indsatsen over for alkoholmisbrugere stiger i 2005, idet der tilføres midler til at styrke indsatsen over for børn af alkoholmisbrugere. Dette er et område, som Ringkøbing amt har haft som tema i mange år, men der sker en permanentgørelse af ordningen,

samtidig med at der tilføres midler fra central hånd. I forhold til gruppen af hjemløse fastholdes den eksisterende indsats, men 6 pladser ændres fra §94 pladser til §92 pladser i erkendelse af behovet for pladser til længerevarende ophold og som følge af, at et forsøg stopper. I forhold til gruppen af psykisk syge, øges indsatsen over for dobbeltdiagnose patienter, idet der oprettes et mobilt team af eksperter, som kan indsættes efter behov, og som dels skal sikre, at patienterne ikke bliver skubbet for meget rundt i systemet samt sikre og styrke det nødvendige metodekendskab. Ringkøbing amt har ikke nogen indsats over for prostituerede.

Roskilde Amt: I forhold til stofmisbrugerne sker der ikke de store ændringer i indsatsen. Roskilde amt oplever en øget tilgang af unge blandingsmisbrugere, og man vil derfor forsøge at sætte øget fokus på denne gruppe. På alkoholrådet vil indsatsen stige som følge af en øget indsats over for børn i familier med misbrugere. Konkret oprettes der to nye stillinger, hvoraf den ene finansieres af amtet, mens den anden finansieres af centrale midler. Derudover sker der en udvikling i dagbehandlingstilbudene, og arbejdet fortsætter i det ambulatorium som netop er åbnet. Der sker ingen ændringer i forhold til gruppen af prostituerede og heller ikke i forhold til gruppen af hjemløse. Dog sker der på hjemløseområdet justeringer, således at Roskilde amt bedre kan komme med tilbud til gruppen af akutte hjemløse stofmisbrugere. Der er generelt øget fokus på denne gruppe.

Storstrøms Amt: Overordnet ændres indsatsen over for gruppen af stofmisbrugere ikke. Således fortsætter indsatsniveauet fra 2004, både hvad angår kapacitet, økonomi og metode. I forhold til gruppen af alkoholmisbrugere øges indsatsen i 2005 dels som følge af centrale bevillinger, dels på grund af behandlingsgarantien, som gælder for midten af 2005. Den centrale bevilling går til en øget indsats over for børn i familier med alkoholmisbruger. Det er vurderingen, at der generelt er en større tilgang til området for alkoholmisbrugere. Indsatsen over for de hjemløse steg i 2004, som følge af at der blev etableret 5 nye §92 pladser. Det skete som følge af et behov for botilbud til gruppen af meget dårligt stillede hjemløse, som ikke umiddelbart kan placeres andre steder. Projektet er startet for puljefølge, men bliver nu gjort permanent i 2005. Storstrøms amt har ingen specifik indsats, som retter sig mod gruppen af prostituerede, men de indgår dog i behandlingen i forhold til nogle af de andre socialt udsatte grupper. I Storstrøms amt arbejder man med en helhedsplan på området for psykisk syge, som løbende opkvalificerer og øger indsatsen. Den øgede indsats finder i 2005 sted ved, at de sociale støttetilbud opkvalificeres, samtidig med at behandlingstilbudene forbedres, så det er muligt at fastholde flere i behandlingen. Derudover sættes der øget fokus på at skabe arbejde til gruppen af psykisk syge, samtidig med at de akutte botilbud udvides.

Sønderjyllands Amt: I Sønderjyllands Amt vurderes det, at der overordnet sker en stigning i indsatsen over for de socialt udsatte grupper. I forhold til gruppen af unge stofmisbrugere under 18 år oprettes der et nyt tilbud, idet der ansættes en psykolog og en socialmedarbejder, som i samarbejde med kommunerne og institutionerne skal styrke indsatsen over for gruppen. Desuden sættes der gennem et projekt i Åbenrå, ved hjælp af puljefølge, fokus på unge med hashproblemer. Indsatsen over for gruppen af alkoholmisbrugere øges også, idet der sker en udvidelse i antallet af dagbehandlingsskure. Som det også er tilfældet for andre amter, intensiveres indsatsen også over for børn i familier med alkoholmisbrugere, hvilket sker ved hjælp af centrale midler. Derudover sker der et generelt løft i indsatsen over for gruppen af misbrugere gennem en omstrukturering, idet man samler en række nøglekompetencer i ét projektteam. Indsatsen over for de hjemløse ændres ikke umiddelbart i 2005, men der ses på muligheden for at oprette permanente §92 pladser til gruppen, såfremt det

er muligt at skaffe midlerne. Som følge af midler fra psykiatripuljen, stiger indsatsen over for gruppen af psykisk syge i Sønderjyllands amt. Puljepengene bruges til at forbedre den samlede indsats, idet der sættes fokus på at tilføre mere personale samt på at nedbringe ventetiden i forhold til behandlingen af børn, unge og demente. Desuden sker der overordnet en omlægning i behandlingen, så den i højere grad blive ambulans.

Vejle Amt: Vejle Amt har overordnet gennem 2004 intensiveret indsatsen og sat øget fokus på brugerundersøgelser for bedre at kunne afdække indsatsbehovet over for især gruppen af stofmisbrugere og hjemløse. Dette fokus forventes at fortsætte i 2005. For begge grupper forventes en øget indsats i 2005, idet der opføres et alternativt plejehjem for netop disse grupper, som er planlagt til at stå klar i oktober 2005. I forhold til stofmisbrugerne ændres indsatsen først og fremmest i erkendelse af, at mange ikke kan fungere i egen bolig. I den forbindelse skal der ved hjælp af puljemidler oprettes et værested i tilknytning til metadonbehandlingen i Vejle. Hertil er desuden tilknyttet en række herbergpladser. I forhold til gruppen af alkoholmisbrugere øges indsatsen med hjælp fra puljemidler, der skal bruges til to projekter, der dels skal forbedre indsatsen over for børn i familier med misbrugere samt sikre sagsgangen og sætte øget fokus på at udbyde kurser til familier med alkoholmisbrugere. I forhold til gruppen af prostituerede forventes indsatsen overordnet at fortsætte uændret. Dog udløber det projekt, som har været bærende i indsatsen over for de prostituerede, og der er usikkerhed om, hvad der skal ske efterfølgende. Man vil i den sidste del af projektets løbetid sætte øget fokus på unge i risikogruppen. På psykiatriområdet har man oplevet en øget efterspørgsel efter de eksisterende tilbud, og der er derfor fundet en udvidelse sted, som også fremgår af pladstalsanalysen. Det er sket i erkendelse af, at §94 tilbudene ikke har været tilstrækkelige, og derfor er der oprettet en række ny §92 pladser. Desuden sker der en opprioritering i forhold til indsatsen med at få folk i beskyttet beskæftigelse. I forhold til indsatsen på sygehusene, sættes der yderligere fokus på borderline behandlingen.

Vestsjællands Amt: I Vestsjællands amt er det især i forhold til gruppen af misbrugere, at der sker ændringer i indsatsen i 2005. I forhold til gruppen af stofmisbrugere vil der i 2005 være flere nye tiltag. Indsatsen over for de helt unge stofmisbrugere (under 18 år) intensiveres, idet der er dannet et ungteam, som gennem gruppeforløb skal være med til at forbedre indsatsen. I Vestsjællands Amt bruges ung til ung modellen, og der vil i 2005 være øget fokus på at videreudvikle denne. Et andet nyt projekt med titlen "Krop og læring" sætter i samarbejde med Gørlev Højskole fokus på at hjælpe udvalgte grupper af stofmisbrugere gennem fysiske og intellektuelle aktiviteter. Amtet skal desuden i samarbejde med kriminalforsorgen gennemføre et projekt i Slagelse Arrest, hvor fokus vil være at hjælpe indsatte stofmisbrugere. Derudover gennemfører et projekt, som har til formål at give støtte til stofmisbrugerne gennem en form for anonym kontaktpersonsordning, idet der ikke er indberetningspligt i projektet. De nye tiltag er overordnet finansieret ved hjælp af centrale puljemidler, med undtagelse af højskoleprojektet, som amtet selv finansierer. Indsatsen over for alkoholmisbrugerne fastholdes, dog med en mindre stigning i form af to nye konsulenter til indsatsen over for børn af misbrugsfamilier, som finansieres med puljemidler. Over for gruppen af hjemløse sker der enkelte omstruktureringer i indsatsen, men indsatsen ændres ikke i 2005, hvilket også er tilfældet i forhold til gruppen af psykisk syge med dobbeltdiagnose.

Viborg Amt: Overordnet fastholdes indsatsen over for gruppen af socialt udsatte i Viborg Amt. Budgetmæssigt sker der således ingen ændringer, og indsatsen fortsætter på det samme niveau i 2005, som det var tilfældet i 2004. På stofmisbrugsområdet

sker der heller ikke nogen ændringer, men Viborg amt tilstræber generelt at oprette forholdsvis flere ambulante tilbud for at øge alsidigheden i de eksisterende tilbud. Ligeledes fastholdes indsatsen over for gruppen af alkoholmisbrugere, som i Viborg amt i høj grad kobles til den indsats, som finder sted i forhold til stofmisbrugere. Den kommende behandlingsgaranti kan få betydning for indsatsniveauet, men overordnet er der ingen planer om ændringer. Viborg amt vurderer, at indsatsen over for gruppen af hjemløse ligger på et højt niveau, og dette ændres ikke i 2005. Indsatsen over for de psykisk syge forbliver uændret i 2005, men der vil blive foretaget nogle overordnede omjusteringer.

Århus Amt: Århus Amt vil i 2005 have øget fokus på kompetenceudvikling af medarbejdere og personale på området for socialt udsatte. Det sker for at styrke fagligheden og for at give medarbejderne de rigtige udredningsredskaber. I forhold til gruppen af stofmisbrugere sker der en stigning i indsatsen. Der sættes øget fokus på indsatsen over for de helt unge misbrugere under 18 år, men indsatsen over for stofmisbrugere i alderen 18-23 år intensiveres også. Desuden øges indsatsen, idet en del af de opgaver, som tidligere blev varetaget af Randers kommune, nu placeres i amtet. I forhold til gruppen af alkoholmisbrugere sker der et løft i kvaliteten af indsatsen, men den samlede aktivitet øges ikke væsentligt. Amtets økonomiske indsats over for gruppen af prostituerede øges, hvilket skyldes, at man har valgt at dække det økonomisk hul, som ophøret af en række puljemidler til værestedet "Reden" vil medføre. Dog ændres der ikke i selve indsatsen. Indsatsen over for de hjemløse forventes at stige som følge af, at Århus Amt omlægger en række pladser fra §94 til §92 grundet øget behov for længerevarende tilbud til gruppen af hjemløse. I forhold til gruppen af psykisk syge sker der en mindre stigning i indsatsen som følge af affekten af den øgede indsats, som følge af at satspuljemidlerne slår fuldt igennem. I Århus Amt overtager kommunerne nogle af opgaverne i forhold til psykisk syge, som tidligere har været placeret i amtet, men det er vurderingen, at indsatsen stiger som følge af de nye §92 pladser.

Den kommunale vurdering

Tabellen viser kommunernes vurdering af, om der sker ændringer i indsatsen over for de socialt udsatte grupper.

	Stofmisbrugere	Alkoholmisbrugere	Prostituerede	Hjemløse	Psykisk syge
Esbjerg Kommune	↔	↔	↔	↔	↑
Helsingør Kommune	↔	↔	0	0	↔
Horsens Kommune	↑	↑	0	↔	↓
Kolding Kommune	↑	0	0	↔	↔
Randers Kommune	↔	↑	0	↑	↑
Århus Kommune	↑	↑	↔	↑	↑
Aalborg Kommune	↑	↔	0	↔	↔
Københavns Kommune	↔	0	↔	↔	↑
Frederiksberg Kommune	↔	0	↔	↔	↑
Bornholm Regionalkommune	↑	↑	0	0	↑

Kilde: Oxford Research 2004
Indsatsen over for alkoholmisbrugere er placeret under amtskommunerne.

I forhold til indsatsen i amtskommunerne er der i kommunerne overordnet tale om mere begrænsede ændringer i indsatsen over for de socialt udsatte grupper. Dog er der ingen af kommunerne, der vurderer, at indsatsen reelt falder, med undtagelse af Horsens kommune, hvor der sker et mindre fald i forhold til gruppen af psykisk syge.

I forhold til undersøgelsen i 2003, er der heller ikke nogen entydige tendenser sammenlignet med dette års undersøgelse, dog med undtagelse af at mange kommuner angiver samme indsatsniveau som sidste år.

Ændringer i indsatsen over for de socialt udsatte grupper gennemgås nedenfor. Der er i mange tilfælde tale om de samme ændringer i indsatsen, som gør sig gældende for amtskommunerne.

Den kommunale vurdering

Esbjerg Kommune: I Esbjerg Kommune fastholdes indsatsen over for gruppen af socialt udsatte overordnet, med undtagelse af indsatsen over for gruppen af psykisk syge, som forventes at stige i 2005. Således fastholdes indsatsen over for gruppen af stofmisbrugere og alkoholmisbrugere. Dog kan behandlingsgarantien på alkoholområdet ændre dette, men der er endnu ikke klarhed over hvilken effekt, den reelt vil have. Indsatsen over for gruppen af psykisk syge stiger, som følge af en øget fokusering på gruppen af unge psykisk syge (18-25 år). Der er netop (dec. 2004) åbnet et nyt bofællesskab i form af hybler til unge psykisk syge, og Esbjerg Kommune åbnede desuden også et værested for gruppen i 2004. Esbjerg Kommune har overordnet, i stigende grad, oplevet et øget behov for personlig støtte (§73), og en del af indsatsen rettes derfor i denne retning.

Helsingør Kommune: Overordnet sker der i Helsingør Kommune ingen ændringer i indsatsen over for de socialt udsatte grupper. I Helsingør Kommune er indsatsen over for stofmisbrugere og alkoholmisbrugere i høj grad samlet i de samme tilbud. Det sker ingen ændringer i indsatsen over for de to grupper i 2005. Helsingør Kommune har over de seneste år sat øget fokus på de unge misbrugere, og denne fokusering fortsætter. I forhold til indsatsen over for de psykisk syge sker der heller ingen ændringer. Helsingør Kommune har reelt ingen hjemløse og heller ingen indsats over for gruppen af prostituerede.

Horsens kommune: På stofmisbrugsområdet vurderes indsatsen samlet at stige. I budgettet ses dog et mindre fald, men dette skyldes, at institutionsopholdene er blevet kortere. Indsatsen overfor alkoholmisbrugere er øget. Der er iværksat et nyt projekt af midlertidig karakter, finansieret af forsøgsmidler. På psykisk syge området er indsatsen faldet. Dette skyldes opstramninger i visitationen på grund af budgetoverskridelser i 2004 og dækker over en ændret indsats overfor både voksne handicappede og psykisk syge. Indsatsen overfor prostituerede og hjemløse forventes at være uændret i 2005.

Kolding Kommune: Som det fremgår af tabellen, sker der en øget indsats over for gruppen af stofmisbrugere i Kolding Kommune. Den øgede indsats sker i form af, at der afsættes øgede midler til området, dels i det kommunale budget men også som følge af puljepenge. Indsatsen øges først og fremmest over for gruppen af unge misbrugere. Det sker i form af øget fokus på aktiveringstilbud, mens puljepengene er til et projekt i samarbejde med de omkringliggende kommuner, hvor fokus er på hashbehandling på arbejdsmarkedet. Desuden øges indsatsen over for gruppen af stof-

misbrugere under 18 år. Indsatsen over for gruppen af hjemløse forventes at være uændret fra 2004 til 2005. Derved fortsætter indsatsen i den hytteby, som blev taget i brug i 2004. I forhold til de psykisk syge forventes indsatsen at være uændret, men det vurderes, at der overordnet kommer mere fokus på området, idet der sker en ”langsom” stigning i antallet af personer, som har brug for amtslige botilbud (og for kommunale bostøttetilbud). Desuden målrettes indsatsen for at skabe job til de psykisk syge yderligere.

Randers Kommune: I Randers Kommune er der samlet set en begrænset ændring i indsatsen over for gruppen af socialt udsatte. Overordnet sker der ingen ændringer i indsatsen over for stofmisbrugerne, om end der sættes øget fokus på de unge stofmisbrugere. Amtet har valgt at overtage opgaven i forhold til gruppen af stofmisbrugere i 2005 grundet besparelser. Indsatsen over for gruppen af alkoholmisbrugere og hjemløse er i høj grad sammenfaldende. Efter en længere planlægningsperiode skulle projekt ”Perron 4”, som er et kombineret folkekøkken, værested og bosted, meget gerne opstarte. Indsatsen over for disse grupper forventes således at stige fra 2004 til 2005. Indsatsen over for de psykisk syge forventes ikke at ændre sig. De ændringer, som finder sted, er overordnet organisatoriske, samtidig med at Randers Kommune i højere grad, i samarbejde med amtet, er begyndt at benytte sig af brugerundersøgelser til at afdække området.

Århus Kommune: Indsatsen over for gruppen af stofmisbrugere forventes at stige i 2005, som følge af omlægninger, men også fordi der tilføres øgede midler til området. Dagbehandlingen intensiveres, og der sættes større fokus på gruppen af unge stofmisbrugere med sammensatte komplekse diagnoser. Det øgede fokus skal ses som en generel omlægning i en del af behandlingen, så den får en mere sundhedspædagogisk linie. Som noget nyt sættes der desuden øget fokus på flygtninge og indvandrede med stofmisbrugsproblemer. Indsatsen over for alkoholmisbrugerne øges også, idet der sættes yderligere fokus på børn i familier med alkoholmisbrugere. Desuden håbes det at aktiveringsindsatsen kan styrkes, men det afhænger af tildelingen af satspuljemidler, hvilket også er tilfældet i forhold til gruppen af grønlændere, hvor kommunen allerede har en betydeligt indsats, men hvor man gerne vil styrke denne yderligere. Der ændres ikke i indsatsen over for gruppen af prostituerede, som i Århus Kommune bl.a. varetages af ”Reden” for puljemidler. I forhold til gruppen af hjemløse intensiveres indsatsen betydeligt. På nuværende tidspunkt har Århus Kommune et bofællesskab for nogen af de hjemløse, og dette fortsætter. Herudover påbegyndes et større byggeprojekt med opførelsen af en storbylandsby bestående af almene boliger. Projektet kan karakteriseres som en form for omvendt integrationsprojekt, hvor der bygges 40 boliger, hvoraf de 20 skal udlejes til hjemløse. Tanken er, at de resterende 20 boliger skal lejes af ”normale” beboere, som ikke har problemer med at bo i samme område som en gruppe tidligere hjemløse. Herved er håbet at forbedre integrationen af de hjemløse. Der forventes også en stigning i indsatsen over for de psykisk syge, idet Århus Kommune håber på at kunne styrke indsatsen over for gruppen af unge, som ikke er klart diagnosticeret.

Aalborg Kommune: I forhold til gruppen af stofmisbrugere oplever man i Aalborg Kommune, at antallet af klienter er stigende. Der er foretaget økonomiske nedskæringer på området, men det vurderes, at indsatsen overordnet vil være stigende, hvilket bl.a. skyldes, er der bliver tilført en psykolog til området, som skal være med til at opkvalificere indsatsen. I forhold til gruppen af alkoholmisbrugere og hjemløse sker der ingen ændringer. Indsatsen over for de psykisk syge i Aalborg Kommune ændres ikke. Således fortsætter aktivitetsniveauet fra 2004. Som nyt fokusområde kommer

dog sindslidende med anden etnisk baggrund, hvor Aalborg Kommune vil styrke indsatsen.

Københavns Kommune: Indsatsen over for gruppen af socialt udsatte i Københavns Kommune forventes overordnet, med undtagelse af området for psykisk syge, at være uændret fra 2004 til 2005, hvilket er i overensstemmelse med budget- og pladstallene. Indsatsen over for stofmisbrugere fastholdes, men der arbejdes med at gøre behandlingen mere fleksibel som en tilpasning til, at typen af stofmisbrug er under forandring. I den ambulante behandling øges fokus på at forbedre udslusningen, med større vægt på aktivering af brugerne. Indsatsen over for gruppen af hjemløse fastholdes, men 2 midlertidige sundhedsfremmende projekter for hjemløse og stofmisbrugere gøres permanente. Overordnet forventes indsatsen over for de prostituerede at være uændret. I forhold til gruppen af psykisk syge, øger Københavns Kommune indsatsen. Det sker gennem en udbygningsplan, der skal nedbringe ventetiden på botilbud til 4 måneder, svarende til etablering af ca. 80 nye botilbud over de næste fire år. Desuden forventes det, at der sker et løft af boligkvaliteten på området.

Frederiksberg Kommune: I Frederiksberg ændres den overordnede indsats over for gruppen af stofmisbrugere ikke. Antallet af pladser fastholdes således, hvilket dog ikke ændrer ved, at Frederiksberg Kommune har den højeste dækningsgrad i landet. Indsatsen over for gruppen af prostituerede bygger først og fremmest på satsmidlerne og forventes at fortsætte uændret i 2005. I forhold til indsatsen over for de hjemløse sker der ingen ændringer. Der blev i 2002 taget et nyt forsorgshjem i brug, og det er kommunens vurdering, at indsatsen ligger på et højt niveau. Frederiksberg Kommune har ingen indsats over for alkoholmisbrugere, idet denne opgave er placeret under H:S. Indsatsen over for de psykisk syge stiger betydeligt i Frederiksberg Kommune i 2005. Det sker som følge af åbningen af et nyt botilbud med 18 pladser, hvor indsatsen specielt vil være rettet mod gruppen af yngre psykisk syge. Det nye botilbud er delvist finansieret ved hjælp af centrale midler.

Bornholms Regionskommune: I Bornholms Regionskommune er der, som følge af øget fokus, sket en stigning i indsatsen på misbrugsområdet. Dette gælder såvel alkohol- som stofmisbrugere, da misbrugere behandles som et samlet område i Bornholms Regionskommune. Generelt arbejdes der på, at udvikle mere målrettede tilbud til de socialt udsatte grupper, blandt andet børn, unge, demente, sindslidende m.m. Der er iværksat en undersøgelse, hvis formål er, at kortlægge det eksisterende antal pladser inden for behandlingsområderne. På psykisk syge området har oprettelsen af den samlede psykiatri enhed medført øget og mere målrettet indsats på området. En række nye jobtilbud er oprettet, og der er desuden planer om et bofællesskab. På området gælder det, at de forbedrede tilbud i højere grad sker som følge af en omfordeling af midler frem for tilførsel af nye. Indsatsen overfor boligløse personer gør, at ingen reelt når at have status som hjemløs. Prostitution vurderes ikke som et problem i Bornholms Regionskommune, hvorfor der ingen specifik indsats er på dette område.